

Konkursní řízení a insolvence v České republice

Mgr. Barbora Švajdová

Bakalářská práce
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Ústav financí a účetnictví
akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Mgr. Barbora Švajdová**
Osobní číslo: **M11664**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management a ekonomika**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Konkursní řízení a insolvence v České republice**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Provedte literární rešerši právní úpravy insolvenčního řízení v České republice.
- Vymezte postavení věřitele a uplatňování jeho pohledávek v rámci insolvenčního řízení.

II. Praktická část

- Provedte analýzu průběhu insolvenčních řízení ve vybrané společnosti.
- Zhodnoťte provedenou analýzu a zhodnoťte efektivitu vymáhání pohledávek v rámci insolvenčního řízení ve vybrané společnosti.
- Na základě předchozí analýzy formulujte vhodná doporučení.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: **cca 40 stran**
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

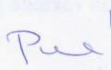
MARŠÍKOVÁ, Jolana. Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele: příručka zejména pro neprávnický. 2. aktualiz. vyd. Praha: Linde 2011, 440 s. ISBN 978-807-2018-628.
RICHTER, Tomáš. Insolvenční právo. Praha: ASPI 2008, 471 s. ISBN 978-80-7357-329-4.
LANDA, Martin. Ekonomika insolvenčního řízení. Ostrava: Key Publishing, 2009, 426 s. ISBN 978-80-7418-031-6.
BUDÍN, Petr et al. Insolvenční zákon a předpisy související, Nařízení rady (ES) o úpadkovém řízení – komentář. Praha: ASPI 2008, 906 s. ISBN 978-80-7357-375-1.
LEE, Seung-Hyun, PENG, Mike W. a BARNEY, Jay B. The Academy of Management Review: Bankruptcy Law and Entrepreneurship Development: A Real Options Perspective. Academy of Management, 2007, roč. 32, č. 1, s. 257-272.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Eva Kuderová**
Ústav financí a účetnictví
Datum zadání bakalářské práce: **22. února 2014**
Termín odevzdání bakalářské práce: **16. května 2014**

Ve Zlíně dne 22. února 2014

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

Ing. Eliška Pastuszková, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému,
- na mou bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

- (1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.
- (2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.
- (3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

- (3) Do práva autorského také nezasažuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem bakalářskou/diplomovou práci zpracoval/a samostatně a použité informační zdroje jsem citoval/a;
- odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 25.4.2014

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihledne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce na téma konkursní řízení a insolvence v České republice nejprve ve své teoretické části definuje pojem a obsah insolvenčního řízení, jeho zásady, pojem úpadku a účastníky řízení, přičemž důraz je kladen na postavení věřitele. Rovněž jsou vymezeny jednotlivé způsoby řešení úpadku. Blíže je definováno postavení věřitele v souvislosti s charakteristikou pohledávek, které jsou přihlašovány do insolvenčního řízení. Praktická část obsahuje analýzu vybrané společnosti a jejího postavení jako věřitele v insolvenčních řízeních vedených proti jejím dlužníkům a efektivitu insolvenčního řízení.

Klíčová slova: úpadek, insolvence, konkurs, dlužník, věřitel, pohledávka

ABSTRACT

This thesis on the topic of bankruptcy and insolvency proceedings in the Czech Republic. In its first theoretical part it defines the concept and content of the insolvency proceedings, the principles, the concept of bankruptcy and parties to the proceedings, with an emphasis on the position of creditors. There are also defined different ways of resolving bankruptcy. There is closer definition of the position of creditors in the proceedings related to the characterization of claims that are filed in the insolvency proceedings. The practical part contains an analysis of the selected company and its position as a creditor in the insolvency proceedings against company's debtors and effectiveness of insolvency proceedings.

Keywords: bankruptcy, insolvency, bankruptcy, debtor, creditor, debt

Na tomto místě bych ráda poděkovala Ing. Evě Kuderové za její čas a poskytnuté odborné rady v průběhu zpracování, a také rodině za trpělivost a velkou podporu.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 INSOLVENČNÍ ŘÍZENÍ	13
1.1 ÚPADEK	16
1.1.1 Platební neschopnost.....	17
1.1.2 Předlužení.....	18
1.1.3 Hrozící úpadek	18
1.2 ZPŮSOBY ŘEŠENÍ ÚPADKU	19
1.2.1 Konkurz.....	20
1.2.2 Reorganizace	22
1.2.3 Oddlužení	23
1.2.4 Moratorium	24
1.3 SUBJEKTY ŘÍZENÍ	25
1.3.1 Účastníci řízení.....	25
1.3.2 Ostatní procesní subjekty	26
1.4 PRŮBĚH INSOLVENČNÍHO ŘÍZENÍ	26
1.4.1 Návrh na zahájení insolvenčního řízení	26
1.4.2 Zahájení insolvenčního řízení	28
1.4.3 Rozhodnutí o úpadku	29
1.4.4 Rozhodnutí o způsobu řešení úpadku	30
2 POSTAVENÍ VĚŘITELE A UPLATŇOVÁNÍ POHLEDÁVEK V RÁMCI INSOLVENČNÍHO ŘÍZENÍ	31
2.1 SCHŮZE VĚŘITELŮ	32
2.2 DALŠÍ VĚŘITELSKÉ ORGÁNY	32
2.2.1 Věřitelský výbor a zástupce věřitelů	32
2.3 POHLEDÁVKY V INSOLVENČNÍM ŘÍZENÍ	34
2.3.1 Pohledávky z pohledu jejich postavení v insolvenčním řízení	34
2.3.1.1 Pohledávky za majetkovou podstatou.....	34
2.3.1.2 Pohledávky postavené na roveň pohledávkám zapodstatovým.....	35
2.3.1.3 Pohledávky, na které se hledí jako na přihlášené	35
2.3.1.4 Pohledávky vyloučené z uspokojení v rámci insolvenčního řízení	36
2.3.2 Charakteristika pohledávek	36
2.3.2.1 Peněžité a nepeněžité pohledávky	36
2.3.2.2 Splatné a nesplatné pohledávky	37
2.3.2.3 Podmíněné pohledávky.....	37
2.3.2.4 Zajištěné a nezajištěné pohledávky.....	38
2.3.2.5 Vykonatelné pohledávky	38
2.3.2.6 Podřízené pohledávky.....	39
2.4 UPLATŇOVÁNÍ POHLEDÁVEK V INSOLVENČNÍM ŘÍZENÍ	39
2.4.1 Přihláška pohledávky	40
2.4.2 Přezkoumávání přihlášek a uspokojování pohledávek	43
II PRAKTICKÁ ČÁST	46
3 EFEKTIVITA VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVEK SPOLEČNOSTI XY V RÁMCI INSOLVENČNÍHO ŘÍZENÍ	47

3.1	PŘEDSTAVENÍ SPOLEČNOSTI XY	47
3.2	ANALÝZA PRŮBĚHU INSOLVENČNÍCH ŘÍZENÍ Z POHLEDU SPOLEČNOSTI XY JAKO VĚŘITELE	48
3.2.1	Analýza vybraných atributů insolvenčních řízení, jichž se účastní sledovaná společnost	49
3.2.2	Exkurz do vybraného insolvenčního řízení - konkurzu	52
3.3	EFEKTIVITA VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVEK	55
4	ZHODNOCENÍ A ZÁVĚREČNÁ DOPORUČENÍ.....	65
4.1	ZÁVĚREČNÁ DOPORUČENÍ	67
	ZÁVĚR	70
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	72
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	74
	SEZNAM GRAFŮ	75
	SEZNAM TABULEK.....	76
	SEZNAM PŘÍLOH.....	77

ÚVOD

Téma této bakalářské práce, týkající se konkurzu a insolvenčního řízení v České republice není tématem nijak neaktuálním. Spíše naopak je v dnešní době často pro mnoho subjektů, a to ať osob právnických nebo fyzických, insolvenční řízení jediným vyústěním jejich nepříznivé ekonomické situace, do které se dostaly díky přímým nebo nepřímým následkům světové hospodářské krize. Nutno ale na úvod poznamenat, že nelze řešení úpadku insolvenčním řízením svalovat pouze na hospodářskou krizi. Důvodů, které vedou k zahájení insolvenčního řízení je mnoho, ať jde o neuvážitelná rozhodnutí, druhotnou platební neschopnost či podcenění rizik, která přináší trh.

Moderní způsoby řešení úpadku přinesl zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů (insolvenční zákon), který po odložení jeho účinnosti této konečně nabyt ke dni 1. 1. 2008. Stalo se tak po dlouhých letech platnosti zastaralé a nevyhovující právní normy upravující obdobnou oblast, a to zákona č. 328/1991 Sb., o konkurzu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon, ač nahrazen insolvenčním zákonem, se stále uplatní pro řízení, která byla zahájena do 31. 12. 2007.

Insolvenční zákon přinesl vedle tradičních i nová řešení týkající se způsobu řešení úpadku dlužníka, a to jak dlužníka, který je právnickou osobou, tak dlužníka, který je fyzickou osobou podnikající či nepodnikající. Právě v posledním jmenovaném případě se otevřela cesta pro nepodnikající fyzické osoby dosažení řešení jejich téměř neřešitelné dluhové situace prostřednictvím oddlužení. Pro osoby právnické nabízí insolvenční zákon hned několik institutů. O všech těchto způsobech řešení úpadku bude pojednávat teoretická část této práce, přičemž důraz bude kladen zejména na konkurzní řízení, které je vedle reorganizace zřejmě nejčastějším způsobem řešení úpadku dlužníka. K tomuto závěru vede několik východisek: zejména se jedná o tradiční způsob řešení úpadku dlužníka. Často tento institut využívají dlužníci, kteří se dostali do situace, kdy nelze již oživit ekonomickou aktivitu tak, aby byli schopni hradit své závazky, či konkurz připadá v úvahu tehdy, kdy není vůle dlužníka nastalý či hrozící úpadek zvrátit. Konkurz je dále univerzálním řešením jak pro osoby podnikající, tak osoby nepodnikající, pro které například nepřipadá v úvahu řešení úpadku oddlužením.

V rámci insolvenčního řízení vystupují jednotlivé strany řízení. Typicky věřitelé a dlužník. V této práci bych se ráda zabývala konkurzem a insolvenčním řízením z pohledu věřitele a v praktické části bych provedla analýzu všech insolvenčních řízení, v nichž vystupuje kon-

krétní vybraná společnost jako věřitel. V rámci provedené analýzy bude posouzeno, nakolik je efektivní vymáhání pohledávek v rámci insolvenčního řízení a závěr přinese vedle celkového zhodnocení rovněž návrhy a doporučení ve smyslu provedené analýzy.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 INSOLVENČNÍ ŘÍZENÍ

Insolvenční řízení je speciálním druhem civilního procesu, jehož právní úpravu lze nalézt v zákoně č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů. Jde o předpis, který nabyl účinnosti dnem 1. 1. 2008 a jehož cílem je řešení hrozícího úpadku nebo úpadku dlužníka způsoby, které jsou v něm taxativně stanoveny. V rámci insolvenčního řízení tak nelze aplikovat jiné právní normy upravující soudní proces, vyjma případy, kdy by na tyto normy odkazoval přímo sám insolvenční zákon – např. v jeho ust. § 7. Speciální povahu insolvenčního zákona vůči obecnému právnímu předpisu, kterým je zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, podtrhuje také fakt, že nelze zahájit řízení u obecného soudu dle OSŘ, pokud je proti dlužníkovi ohledně stejné pohledávky vedeno insolvenční řízení – zahájené insolvenční řízení tak stanoví pro řízení před obecnými soudy ohledně pohledávky náležející do majetkové podstaty dlužníka neodstranitelnou překážku litispendence.

Insolvenční zákon je rozdělen do tří logických celků – částí: část obecná, způsoby řešení úpadku a ustanovení společná. V obecné části lze nalézt definici a předmět insolvenčního řízení, zásady, kterými je řízení ovládáno, úpravu procesních subjektů, jejich práva a povinnosti a úpravu jednotlivých fází insolvenčního řízení. V části druhé, upravující způsoby řešení úpadku jsou zvláštní ustanovení upravující tři způsoby řešení úpadku dlužníka a úpadek finančních institucí. Třetí část obsahuje úpravu zejména insolvenčního rejstříku, úpravu některých vztahů v rámci Evropské unie a závěrečná ustanovení.

Insolvenční řízení je insolvenčním zákonem definováno v jeho § 2 písm. a), a to jako: „soudní řízení, jehož předmětem je dlužníkuv úpadek nebo hrozící úpadek a způsob jeho řešení“. Z citovaného ustanovení tedy plyne předmět či cíl, ke kterému insolvenční řízení směřuje, a to řešení úpadku dlužníka, uspořádání jeho majetkových vztahů vůči dotčeným osobám, a zároveň co nejvyšší možné poměrné uspokojení jeho věřitelů. Insolvenční řízení tak podává odpovědi na dvě základní otázky – otázku, jak naložit s majetkem dlužníka, která vede k alokačnímu rozhodnutí a otázku, komu bude přidělena stanovená část výtěžku ze zpeněžení dlužníkovy majetku, což vede k distributivnímu rozhodnutí. (Richter, 2008, s. 132) Nutno ovšem doplnit, že insolvenční řízení není nástrojem pro vymáhání pohledávek věřitelů, či jej nelze užít jako pohružku, nátlak nebo jiný způsob ne zcela čistého konkurenčního boje – tento nešvar a zneužívání práva řeší insolvenční zákon úpravou tzv. šikanózního insolvenčního návrhu a jeho následky.

Jako každé jiné řízení, i řízení insolvenční je ovládáno řadou zásad, které určují jeho charakter, určují obecný postup a přináší vodítko pro případ, že by nastala situace nebyla zákonem výslovně upravena. Základní zásady, které ovládají insolvenční řízení, byly zákonodárcem definovány v § 5 insolvenčního zákona:

Pod písmenem a) lze nalézt zákaz nespravedlivého poškození nebo nedovoleného zvýhodnění kteréhokoliv z účastníků insolvenčního řízení a současně je zde stanoví, že v insolvenčním řízení musí být postupováno tak, aby bylo možné dosáhnout co nejvyššího uspokojení věřitelů při zachování rychlosti a hospodárnosti řízení. Zásady uvedené pod písmenem a), výše citovaného ustanovení, jsou tak v souladu se základními obecnými zásadami civilního procesu, a to zejména rovností účastníků.

Dále citované ustanovení § 5 insolvenčního zákona výslovně uvádí rovnost či stejnost postavení a možností věřitelů. Nejde však samozřejmě o rovnost a možnosti absolutně stejné. Tyto jsou rozlišovány podle dluhu pohledávky, kterou příslušný věřitel řádně uplatňuje. Rovnost se tedy jinak řečeno uplatní v rámci jedné kategorie pohledávky za dlužníkem. V rámci základního dělení lze rozeznávat pohledávky zajištěné a nezajištěné, kde se uplatní rozdílná kritéria jejich uspokojování. Výše pohledávky nemá na postavení nebo možnosti věřitelů vliv. Jen na okraj lze poznamenat, že výše pohledávky má vliv až tehdy, jedná-li se o vliv věřitele na rozhodování v rámci řízení a výše uspokojení, jsou-li nezajištěné pohledávky uspokojovány poměrně.

Další, v pořadí třetí zásadou je ochrana práv věřitele, která tento nabyt v dobré víře před zahájením insolvenčního řízení. Takto nabytá práva nelze omezit ani ze strany insolvenčního soudu, ani ze strany insolvenčního správce.

Čtvrtá, rovněž velmi důležitá zásada spočívá v zákazu uspokojení věřitele mimo insolvenční řízení, leda by tuto možnost předpokládal sám insolvenční zákon. Tato zásada, kterou je možné také pojmenovat jako výlučnost insolvenčního řízení, plně koresponduje s výše uvedenou zásadou rovnosti účastníků/věřitelů a zásadou zákazu nespravedlivého poškození či zvýhodnění některého z věřitelů.

Ovšem klíčovou zásadou insolvenčního řízení, která definuje jeho charakter, je zásada proporcionálního a kolektivního uspokojení věřitelů. Individuální uspokojování pohledávek, jehož úspěch závisí na rychlosti a důraznosti jejich vymáhání je tedy v insolvenčním řízení potlačeno a je nahrazeno povinným kolektivním systémem jejich uspokojení. (Richter, 2008, s. 171) Zásada tak odráží fakt, že typickým obrazem insolvenčního řízení je na

jedné straně majetková nedostatečnost dlužníka a mnohost věřitelů na straně druhé a je nutno zajistit spravedlivé rozdělení výtěžku z majetkové podstaty dlužníka s ohledem na zajištěné a nezajištěné věřitele.

Pro úplnost je nutno dodat, že porušení výše uvedených zásad může mít až trestněprávní důsledky v podobě naplnění skutkové podstaty trestného činu pletichy v insolvenčním řízení (§225 TZ) nebo porušení povinnosti v insolvenčním řízení (§ 226 TZ). Jde o případy, kdy zavinění subjektu trestného činu – tedy nejen věřitele, ale i jiné třetí osoby - musí být úmyslné.

Insolvenční řízení probíhá před specializovanými soudy. Věcně příslušnými k projednávání insolvenčních návrhů a vedení insolvenčních řízení jsou v prvním stupni krajské soudy, jak stanoví § 9 odst. 4 OSŘ a v řízení rozhoduje v zásadě samosoudce, popřípadě vyšší soudní úředník nebo asistent soudce, stanoví-li tak zvláštní právní předpis, resp. rozhodne-li tak samosoudce. Insolvenční soud vede insolvenční řízení, provádí dohlédací činnost nad procesními subjekty, vydává rozhodnutí a úzce spolupracuje s insolvenčním správcem. Řízení je relativně rychlé, neboť zákon stanoví, že podání a úkony soudu a účastníků řízení musí být zveřejněny v insolvenčním rejstříku nejpozději do 2 hodin od přijetí (v rámci pracovní doby soudu). Insolvenční rejstřík je informační systém veřejné správy spravovaný Ministerstvem spravedlnosti, který – jak stanoví § 2 písm. i) insolvenčního zákona – obsahuje údaje podle tohoto zákona. Právní úpravu insolvenčního rejstříku lze nalézt v § 419 a násl. Do insolvenčního rejstříku jsou zapsáni v seznamu insolvenční správci, dlužníci a jsou zde vedeny insolvenční spisy jednotlivých dlužníků. Tyto spisy obsahují jak identifikační údaje dlužníků, tak další dokumenty počínaje návrhem na zahájení insolvenčního řízení, konče rozhodnutím soudu o skončení insolvenčního řízení. Veškerá podání (mimo zákonné výjimky) směřovaná insolvenčnímu soudu v dané věci jsou převáděna do elektronické podoby a zakládána do příslušného spisu. Insolvenční rejstřík je tak ovládán zásadou publicity a je veřejně přístupný na www.justice.cz. Každý je oprávněn nahlížet do příslušných spisů, pořizovat si výpisy a kopie. Důležitou funkcí insolvenčního rejstříku, která rovněž přispívá k rychlosti řízení je to, že doručování v rámci řízení se děje prostřednictvím zveřejnění v insolvenčním rejstříku. Proto je i v zájmu věřitele, aby sledoval insolvenční rejstřík a nezmeškal lhůtu pro uplatnění své pohledávky vůči dlužníkovi prostřednictvím předepsané přihlášky. V praxi je možné již propojení účetního software s insolvenčním rejstříkem, který například na základě identifikačního čísla (IČ) obchodního partnera denně zjišťuje, bylo-li zahájeno insolvenční řízení, či došlo-li ke změně v řízení –

např. došlo-li ke změně ze „zahájení řízení“ na „prohlášený konkurz“ či „povoleno oddlužení“, což upozorňuje na počátek běhu lhůty – resp. na zjištění konce lhůty k podávání přihlášek do řízení¹.

Důležitým subjektem insolvenčního řízení je insolvenční správce, který v řízení zastupuje dlužníka a činí za něj příslušné úkony a spolupracuje se soudem tak, aby byl naplněn účel insolvenčního řízení. Insolvenčnímu správci bude věnována samostatná kapitola v rámci pojednání o subjektech řízení.

1.1 Úpadek

Úpadek, nebo také veřejností známější bankrot, je stavem, kdy dlužník-úpadce je v situaci, kdy není schopen platit své závazky nebo hodnota jeho majetku nepostačuje k jejich zaplacení. (Richter, 2008, s. 124) Definice úpadku ve formě platební neschopnosti, jak bude popsána níže, se vztahuje jak na podnikatele, tak na osoby nepodnikající. Úpadek pro předlužení je možný pouze ve vztahu k podnikajícím subjektům bez rozdílu toho, zdali jde o osobu právnickou či fyzickou.

Insolvenční zákon rozeznává úpadek hrozící a úpadek existující. Úpadek jako takový, existující definuje insolvenční zákon ve svém § 3, kde je vymezen v podobě platební neschopnosti a v podobě předlužení.

Vznikne-li situace, kdy se dlužník - podnikatel dostane do úpadku, či mu úpadek hrozí, má povinnost podat insolvenční návrh. Tato povinnost nastává nejen tehdy, kdy se dlužník o skutečnostech podmiňujících vznik úpadku dozvěděl, ale i tehdy, kdy se o svém úpadku při náležitě pečlivosti dovědět mohl. Stejná povinnost platí i pro zákonného zástupce dlužníka, jímž je statutární orgán, popřípadě v je-li dlužník v likvidaci likvidátor. (§98 IZ) Následkem nesplnění této povinnosti je odpovědnost za škodu či jinou újmu způsobenou věřitelům, přičemž jde o odpovědnost objektivní.

¹ Nic nebrání podat přihlášku do řízení hned po jeho zahájení, ovšem vzhledem k administrativní náročnosti a nutnosti ověření podpisu přihlášky není toto vhodné, není-li jisté, že soud prohlásí konkurz nebo povolí oddlužení, obzvláště pokud je celková pohledávka věřitele tvořena velkým množstvím malých pohledávek z obchodního styku – např. dodávek zboží atd., kdy přílohy k přihlášce mohou zaplnit celou krabici.

1.1.1 Platební neschopnost

De lege lata je úpadek ve formě platební neschopnosti vyjádřen jako situace, kdy má dlužník více jak dva věřitele – tj. je splněna podmínka mnohosti věřitelů, závazky jsou více než 30 dnů po splatnosti a zároveň není schopen tyto závazky plnit. Mnohost věřitelů není dána, pokud vznikla v době šesti měsíců před zahájením insolvenčního řízení prostřednictvím postoupení části pohledávky (§143 odst. 2 insolvenčního zákona), kdy se tak věřiteli jedné pohledávky vůči dlužníkovi staly dva subjekty, ovšem pohledávka vznikla na základě jednoho stejného právního titulu. Stejný předpoklad platí v případě, kdy k postoupení pohledávky došlo po zahájení insolvenčního řízení. (Kozák, Budín, Dadam a Pachl, 2008, s. 5).

Vedle těchto podmínek, které musí být splněny kumulativně, zákon stanoví také vyvratitelnou domněnku, kdy nastává případ platební neschopnosti, tedy nastává situace, kdy není dlužník schopen plnit své závazky, a to:

- a) Dlužník zastavil platby podstatné části svých závazků, nebo
- b) Dlužník je v prodlení s plněním svých závazků o více jak 3 měsíce, nebo
- c) Pro věřitele není možné dosáhnout uspokojení své pohledávky prostřednictvím výkonu rozhodnutí nebo exekucí, nebo
- d) Dlužník nesplnil povinnost předložit seznam majetku vč. svých pohledávek, nebo seznam svých závazků, nebo seznam svých zaměstnanců, nebo listiny dokládající (hrozící) úpadek.

Protože jde o domněnky vyvratitelné, leží důkazní břemeno opaku – tedy faktu, že dlužník není v platební neschopnosti - na straně dlužníka. (Hásová, 2008, s. 168)

Pro úplnost nutno dodat, že nelze zaměňovat platební neschopnost z objektivního hlediska s nevlí dlužníka plnit své závazky, které považuje za pochybné nebo sporné, ačkoliv je schopen takové závazky jinak splnit. Vzhledem k tomu, že se dlužník může na základě domněnek výše uvedených jevit, jako by byl v úpadku, je právě na něm, aby prokázal, že v platební neschopnosti není. Vedle těchto skutečností je možné, aby soud insolvenční řízení zastavil v případě, kdy dlužník prokáže, že je v tzv. druhotné platební neschopnosti při splnění několika podmínek: dlužník jedná v dobré víře, že jeho platební neschopnost vznikla v důsledku protiprávního jednání třetí osoby, a zároveň je možné očekávat, že bude možné platební neschopnost odvrátit do 3 měsíců po splatnosti peněžitých závazků. (§143 odst. 2 insolvenčního zákona)

1.1.2 Předlužení

Předlužení je další formou úpadku dlužníka. Jak bylo již výše řečeno, tento případ se týká pouze podnikajících subjektů. Definováno jednoduše jde o situaci, kdy pasiva dlužníka převyšují jeho aktiva. V dikci zákona se jedná o stav, kdy má dlužník více věřitelů (mnohost je tedy podmínkou i v tomto případě) a souhrn jeho závazků převyšuje hodnotu jeho majetku. Nutno ovšem doplnit, že nebylo úmyslem zákonodárce tento stav aplikovat paušálně, neboť by takové řešení bylo v praxi kontraproduktivní a možným nástrojem nekalé obchodní soutěže subjektů, které by využily přechodného stavu převisu pasiv nad aktivy dlužníka, a tak je nutno přihlížet také ke správě dlužníkovy majetku, případně k provozování podniku dlužníka, je-li možné předpokládat, že bude dlužník schopen pokračovat v provozu podniku. V praxi tak bude nutné přihlídnout k tomu, jaký bude očekávaný výnos v dohledné době pramenící z např. uzavřených smluv. (Winterová, 2008, s. 633)

K této formě úpadku lze na závěr doplnit, že praktické využití pro podání věřitelského insolvenčního návrhu nebude časté už vzhledem k tomu, že je nutná detailní ekonomické situace dlužníka na to, aby bylo možno takový návrh podat. Podáním věřitelského insolvenčního návrhu pro předlužení bez dobré znalosti o ekonomice dlužníka se věřitel může vystavit postihu za tzv. šikanózní insolvenční návrh, byly-li by splněny zákonné předpoklady.

1.1.3 Hrozící úpadek

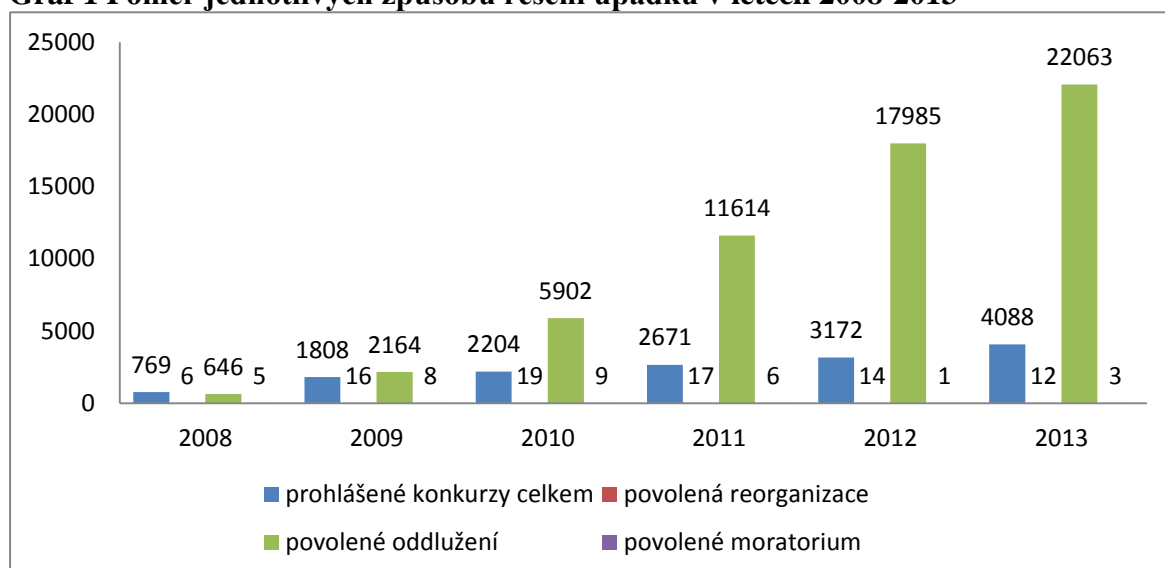
Hrozícímu úpadku se věnuje čtvrtý odstavec § 3 insolvenčního zákona. Jde o situaci, kdy lze vzhledem k okolnostem důvodně předpokládat, že dlužník nebude schopen řádně a včas plnit podstatnou část svých závazků. Vzhledem k tomu, že je podrobně obeznámen s ekonomickou situací spíše výlučně dlužník, je logicky jen on oprávněn podat insolvenční návrh, jak je uvedeno i v důvodové zprávě k insolvenčnímu zákonu. Předvídat hrozící úpadek může dlužník s předstihem díky např. ekonomickým problémům svých odběratelů, kdy může očekávat, že mu výpadek těchto plateb zapříčiní jeho druhotnou platební neschopnost. Dlužník tak může zavčasu využít ochrany insolvenčního soudu a požádat insolvenční soud o vyhlášení moratoria či podat návrh na reorganizaci dlužníkovy podniku. (Kozák, Budín, Dadam, Páchl, 2008, s. 8)

1.2 Způsoby řešení úpadku

Insolvenční zákon rozeznává tři základní způsoby řešení úpadku. Tradičním způsobem je cesta konkurzu – tedy cesta likvidační, kdy dojde ke zpeněžení majetku dlužníka a uspokojení věřitelů dle zákonných pravidel. Dalším způsobem, který připadá v úvahu jen pro podnikatele, je reorganizace. Jde o řešení, které vede pod dohledem insolvenčního soudu k ozdravení podniku s naplněním hlavního cíle insolvenčního řízení. Třetím způsobem, který připadá v úvahu pouze pro osoby fyzické, od 1. 1. 2014 rovněž pro osoby fyzické podnikající, je oddlužení. Ustanovení § 4 insolvenčního zákona ještě přidává čtvrtý způsob – zvláštní řešení úpadku pro úzce definované subjekty (podle hlavy IV insolvenčního zákona – úpadek finančních institucí). Mezi odbornou veřejností se lze setkat také s názorem, že mezi způsoby řešení úpadku se řadí taktéž institut moratoria, nicméně nejde o řešení úpadku v pravém slova smyslu. (Kozák, Budín, Dadam, Pachel, 2008, s. 9)

Níže uvedený graf znázorňuje jednotlivé způsoby řešení úpadku za dobu účinnosti insolvenčního zákona. V grafu jsou zohledněny již schválené způsoby řešení úpadku, nikoliv jen návrhy. Co se týká konkurzů, jsou zde zahrnuty i ty konkurzy, které byly prohlášeny po nesplnění podmínek jiného způsobu řešení úpadku, např. oddlužení apod.

Graf 1 Poměr jednotlivých způsobů řešení úpadku v letech 2008-2013

Zdroj: vlastní zpracování z údajů dostupných na <http://insolvenčni-zakon.justice.cz/expertni-skupina-s22/statistiky.html>

1.2.1 Konkurz

Jak bylo již dříve řečeno, konkurz je již tradičním způsobem řešení insolvence a znal jej již insolvenčnímu zákonu předcházející zákon o konkurzu a vyrovnání a je nejčastějším řešením úpadku podnikajících subjektů. (Maršíková a kol., 2011, s. 401)

Jde o univerzální řešení upravené v § 244 a násl. insolvenčního zákona jak pro podnikatele, tak pro nepodnikatele a lze říci, že jde o poslední řešení dle insolvenčního zákona v případě, že nelze použít jiného – dalo by se říci – mírnějšího či ekonomicky efektivnějšího institutu podle tohoto zákona. (Hálek, 2011, s. 122) Dlužníkovi jsou odejmuty veškeré dispozice s majetkem, které přechází v plné míře na insolvenčního správce. (Maršíková, 2011, s. 111) Insolvenční správce tak nastupuje na místo dlužníka a činí veškeré kroky nezbytné pro dosažení účelu insolvenčního řízení. Pokud by dlužník po vzniku účinků prohlášení konkurzu činil kroky, které by vedly např. ke vzniku dalších závazků, či zatěžoval majetek vznikem práv třetích osob nebo jinak znemožňoval uspokojení věřitelů, mělo by toto pro dlužníka až trestněprávní důsledky.

Prohlášením konkurzu nastávají účinky konkurzu zákonem předpokládané, a to například:

- Přerušování likvidace, ukončení nucené správy, případně zrušení předběžného opatření.
- Neúčinnost právních úkonů dlužníka v souvislosti s nakládáním s majetkovou podstatou.
- Věřitelé mohou uplatnit své pohledávky výlučně přihláškou, nelze zahájit soudní řízení o zaplacení.
- Nesplatné pohledávky se stávají splatnými.
- Zanikají jednostranné právní úkony dlužníka týkající se majetkové podstaty, stejně tak návrhy na uzavření smlouvy.
- Některé uzavřené smlouvy mohou být insolvenčním správcem ukončeny (u smlouvy o výpůjčce může insolvenční správce žádat o vrácení věci dříve, insolvenční správce je oprávněn vypovědět nájemní smlouvu i tehdy, pokud jde o smlouvu na dobu určitou atd.).

- Přerušují se soudní a jiná řízení, která se týkají majetkové podstaty a dochází k přerušení běžících lhůt². Pokud v soudním nebo jiném řízení dlužník vystupuje jako žalobce, na návrh insolvenčního správce lze v řízení pokračovat. Zákon rovněž stanoví, která soudní a jiná řízení se nepřerušují³. V takových řízeních může insolvenční správce vystupovat pouze jako vedlejší účastník. (Maršíková a kol., 2011, s. 429)

Majetková podstata, která byla zmíněna výše, je insolvenčním zákonem definována v jeho hlavě VI, § 205 a násl. Zjednodušeně řečeno jde o veškerý majetek, který dlužník vlastnil ke dni podání dlužnického insolvenčního návrhu, resp. majetek, který dlužník vlastnil ke dni účinnosti vydání předběžného opatření, kterým bylo dlužníkovi zakázáno či omezeno nakládat se svým majetkem po zahájení insolvenčního řízení na návrh věřitele.

Typický průběh konkurzu se vyznačuje tím, že je celý majetek dlužníka zpeněžen. Způsob zpeněžení, kterým může být veřejná dražba, prodej movitých nebo nemovitých věcí (podle OSŘ) nebo prodej mimo dražbu, závisí na rozhodnutí insolvenčního správce, přičemž toto rozhodnutí musí schválit věřitelský orgán.

Při prodeji věcí není insolvenční správce vázán smluvními předkupními právy, ale pouze zákonnými (§§ 284 a 285 odst. 4 IZ). Zpeněžením majetkové podstaty zanikají účinky nařízení výkonu rozhodnutí nebo exekuce, dále pak věcná břemena a v případě, kdy je zpeněžen byt nebo nemovitost, v níž dlužník dosud bydlel, je povinen tuto vyklidit.

Co se týká přihlášených pohledávek, tyto zanikají v rozsahu, v kterém byly splněny v rámci rozvrhového usnesení. Ve zbývající části nikoliv a po skončení konkurzu je věřitel oprávněn vymáhat svou zbývající pohledávku. Není nutné již neuspokojenou část pohledávky nejprve uplatňovat prostřednictvím žaloby na plnění u příslušného obecného soudu, ale jako exekuční titul postačí upravený seznam pohledávek vydaný insolvenčním soudem. Nejsou-li promlčeny pohledávky, které nebyly přihlášeny, je nutné tyto nejprve uplatnit u soudu žalobou.

Insolvenční zákon rozeznává dva druhy konkurzu. Konkurz „řádný“ a konkurz nepatrný. Nepatrný konkurz je zvláštní zjednodušené a efektivnější konkurzní řízení. Uplatňuje se

² Tzn. Po odpadnutí překážky lhůta běží znovu

³ Např. trestní, daňové, přestupkové, dědické řízení

tehdy, pokud dlužník nemá více než 50 věřitelů a jeho obrat nepřesahuje 2 mil. Kč (v účetním období předcházejícím zahájení řízení). Rozhodnutí soudu o tom, že jde o nepatrný konkurz, může soud vydat i bez návrhu, stejně tak může v průběhu nepatrného konkurzu tento zrušit a pokračovat v „klasickém“ konkurzním řízení. V nepatrném konkurzu je možnost (nikoliv však povinnost) ustanovit zástupce věřitelů místo věřitelského výboru, soud ani zástupce věřitelů nemusí schvalovat dohodu o vypořádání společného jmění manželů, stejně jako rozhodnutí o vyloučení nedobytných pohledávek. Další zjednodušení oproti „klasickému“ konkurzu jsou zákonem definována v § 315 insolvenčního zákona.

1.2.2 Reorganizace

Reorganizace je takový způsob řešení úpadku dlužníka, který přináší možnost ozdravení podniku a při naplnění účelu řízení pokračovat v jeho provozu podle restrukturalizačního plánu, který byl nejprve schválen insolvenčním soudem.

Lingvisticky může být pojem „reorganizace“ chápán poněkud mechanicky, v pouze v rovině organizačních změn, ovšem v anglické předloze zahrnuje i jiné podstatné změny, a tak by lépe odpovídal název způsobu tohoto řešení „restrukturalizace“. (Winterová a kol., 2008, s. 663)

Reorganizace může mít dvojí podobu, a to „klasickou“, tedy reorganizaci dlouhodobého charakteru, kdy se podle schváleného plánu postupně uspokojují pohledávky věřitelů z provozu podniku, a reorganizaci krátkodobého charakteru, kdy jsou přijata krátkodobá či jednorázová opatření směřující k získání potřebného kapitálu nebo k restrukturalizaci podniku. Může jít například o vydání cenných papírů, prodej části podniku apod. (Winterová a kol., 2008, s. 664)

Vzhledem k podmínkám reorganizace není tento způsob řešení hrozícího úpadku nebo úpadku pro každého podnikatele. Reorganizaci je možné schválit tehdy, pokud podnikatel má alespoň 100 zaměstnanců nebo jeho obrat v předchozím účetním období dosáhl alespoň 100 mil. Kč, je-li současně splněna podmínka, že není dlužník, který je právnickou osobou, v likvidaci. Výjimkou je případ, kdy dlužník nesplňující kvantitativní kritéria počtu zaměstnanců nebo ročního obratu, podá návrh na zahájení insolvenčního řízení spojený s návrhem na reorganizaci, přičemž plán reorganizace má již schválený svými věřiteli, popřípadě dojde k jeho schválení do 15ti dnů od rozhodnutí o úpadku dlužníka.

Není vyloučeno, aby reorganizační plán předkládat věřitel, jsou-li splněny ostatní podmínky kladené insolvenčním zákonem.

1.2.3 Oddlužení

Oddlužení je institut, který mohl podle insolvenčního zákona ve znění do 31. 12. 2013 využít pouze dlužník, který nebyl podnikatelem. Od 1. 1. 2014 může tento způsob řešení úpadku využít širší okruh osob. Novela č. 294/2013 Sb., kterou se mění insolvenční zákon reflektovala výkladové stanovisko č. 2 expertní pracovní skupiny pro insolvenční právo ze dne 3. června 2008, a to tak, že oddlužením lze řešit úpadek jak fyzických osob nepodnikatelů, tak právnických osob, které nemají dluhy z podnikání a nejsou ze zákona považovány za podnikatele. (Výkladové stanovisko, Ministerstvo spravedlnosti, 2008)

Velkou novinkou je možnost od 1. 1. 2014 využít oddlužení rovněž pro dlužníky mající dluhy z podnikání za podmínky, že s oddlužením souhlasí věřitel, nebo jde o zajištěného věřitele, nebo jde o věřitele, jehož pohledávka nebyla po skončení insolvenčního řízení uspokojena a toto řízení bylo ukončeno podle § 308 odst. 1 písm. c) nebo d). (§ 389 IZ)

Návrh na oddlužení je nutno podat na předepsaném formuláři, a to pouze ze strany dlužníka při podání návrhu na zahájení insolvenčního řízení, popřípadě ve lhůtě 30 dnů od zahájení insolvenčního řízení může být návrh na oddlužení podán ze strany jiné osoby (věřitele).

Soud oddlužení povolí, pokud se neukáže, že dlužník svým podáním nesleduje nepoctivý záměr, dlužník navrhne dostatečné plnění věřitelům, jehož výše musí činit nejméně 30% nezajištěných pohledávek věřitelů, nesouhlasí-li tito s plněním nižším. Dále musí dlužník ve svém návrhu uvést, jakým způsobem má být oddlužení provedeno, nebo uvést, že nenavrhuje žádný konkrétní způsob. Insolvenční zákon připouští dvě varianty, a to oddlužení prostřednictvím zpeněžení majetkové podstaty a/nebo plněním splátkového kalendáře po dobu pěti let.

Pro osoby, které jsou v manželství, přináší insolvenční zákon také možnost požádat o oddlužení společně. Mimo obecných náležitostí musí jejich společný návrh obsahovat výslovné prohlášení, že souhlasí s tím, že jejich veškerý majetek (i ten, který do společného jmění manželů nespadá) bude považován za majetek ve společném jmění manželů. Manželé jsou tak pro účely insolvenčního řízení a po dobu jeho trvání považovány za dlužníky společné a nerozdílné, což v praxi znamená, že postačí, plní-li jeden za oba.

1.2.4 Moratorium

Moratorium není způsobem řešení úpadku v pravém slova smyslu, ale jde o institut, který přináší některým subjektům – podnikatelům – určité období pro řešení jejich ekonomické situace pod ochranou insolvenčního soudu a bývá některými autory označován za způsob řešení úpadku. (Kozák, Budín, Dadam, Pachel, 2008, s. 9) Úpadek, nebo hrozící úpadek tak může být vyřešen vlastními silami dlužníka.

Insolvenční zákon umožňuje dva případy využití moratoria – případ, kdy o něj zažádá dlužník a případ, kdy vzniká automaticky ze zákona. Automatické moratorium znamená, že je majetek dlužníka ochráněn před věřiteli – principiálně jde o účinky, které spojuje insolvenční zákon se zahájením řízení dle § 109 IZ. Praktickým důsledkem tohoto je, že věřitelé nemohou vymáhat své pohledávky jinak, než stanoví insolvenční zákon, a to prostřednictvím přihlášky. Jiný způsob není možný, stejně tak provedení výkonu rozhodnutí nebo výkonu exekuce. První případ, moratorium na návrh dlužníka, tedy tzv. moratorium soudní, je rovněž nástrojem ochrany dlužníka před věřiteli.

V závislosti na tom, kdo podal insolvenční návrh, je dlužník oprávněn požádat o prohlášení moratoria ve lhůtě 7 dnů od zahájení insolvenčního řízení, popřípadě ve lhůtě 15 dnů od zahájení řízení na návrh věřitele. Mezi základní podmínky patří, že jde o dlužníka podnikatele, a zároveň nejde o právnickou osobu v likvidaci. Dále musí být návrh na moratorium řádně odůvodněn. Ochranná doba moratoria trvá po dobu uvedenou v návrhu, nejdéle však 3 měsíce s možností prodloužení o 30 dnů, jsou-li splněny podmínky uvedené v § 119 odst. 2 IZ.

Dlužník má také možnost podat návrh na vyhlášení moratoria již před tím, než je insolvenční řízení zahájeno.

Moratorium nevyklučuje účinky, které se zahájením insolvenčního řízení spojuje insolvenční zákon (resp. nastoluje účinky zahájeného insolvenčního řízení, je-li moratorium vyhlášeno před zahájením insolvenčního řízení), ale insolvenční soud nemůže vydat rozhodnutí o úpadku. Dlužník je oprávněn platit přednostně své závazky, které souvisí a jsou nezbytné k provozu podniku a na druhé straně jeho věřitelé nemohou vypovědět smlouvy o dodávkách zboží a služeb pro prodlení s platbami. Další omezení se týká možnosti věřitelů jednostranně započítávat vzájemné pohledávky vůči dlužníkovi. Uvedená omezení nepochybně směřují k zachování provozu podniku dlužníka a k nastartování opětovného řádného

platebního styku. Moratorium končí uplynutím doby s tím, že insolvenční řízení je zastaveno, nebo pokračuje.

1.3 Subjekty řízení

Procesní subjekt je ten, kdo je oprávněn svou činností ovlivňovat průběh řízení před soudem, což jinak řečeno znamená, že jde o ty subjekty, které mohou díky svým procesním úkonům vyvolávat předpokládané účinky spočívající ve vzniku, změně nebo zrušení procesněprávních vztahů. Obecně mezi subjekty řízení patří soudy, účastníci řízení a ostatní procesní subjekty, popřípadě osoby na řízení zúčastněné⁴.

Procesní subjekty definuje insolvenční zákon ve svém ustanovení § 9. Mezi subjekty řízení tedy tak patří insolvenční soud, který vykonává dohlédací činnost, vydává rozhodnutí předpokládaná insolvenčním zákonem, činí opatření k dosažení účelu insolvenčního řízení a úzce spolupracuje s insolvenčním správcem. Za další subjekty řízení označuje insolvenční zákon dlužníka, věřitele, insolvenční správce (popř. další správce), státní zastupitelství v případě předpokládaném zákonem, likvidátor dlužníka.

1.3.1 Účastníci řízení

Účastníci řízení jsou pro účely insolvenčního řízení dlužník a věřitelé, kteří zákonem aprobovaným způsobem uplatňují svá práva vůči dlužníku. Vedlejší účastenství je vzhledem k účelu insolvenčního zákona nepřípustné (což se ale netýká incidenčních sporů, jejichž účel je jiný). Stejně tak vstup do řízení ani záměna účastníka řízení není možná. Vstupu do řízení ze strany věřitelů brání zejména to, že soud stanoví lhůtu pro podání přihlášek (které svou povahou odpovídají žalobnímu nároku), po jejímž uplynutí pozbývá nepřihlášený věřitel práva se řízení účastnit a je nucen vyčkat ukončení insolvenčního řízení a s ohledem na způsob řešení úpadku své pohledávky případně vymáhat běžným způsobem. Výjimkou je ovšem případ procesního nástupnictví, kdy dojde k postoupení pohledávky věřitele na jiného věřitele nebo jde o jiný převod či přechod tohoto práva. V tomto případě je záměna účastníka řízení – věřitele – možná na základě rozhodnutí soudu vydaného na žádost původního věřitele se souhlasem nabyvatele pohledávky – nového věřitele. U dlužníka nelze o procesním nástupnictví uvažovat s ohledem na účinky zahájení insolvenčního řízení.

⁴ Jde o osoby, které nemohou svou činností ovlivňovat řízení, ale hrají v řízení určitou roli – např. je jim uložena povinnost předložit listinu, může jít o znalce, svědky, tlumočníky atd.

Dlužník může být buď osobou fyzickou, nebo právnickou.

Co se týká účastenství v incidenčních sporech, jsou zde účastníci nazýváni s ohledem na jejich postavení jako žalobce a žalovaný.

1.3.2 Ostatní procesní subjekty

Insolvenční správce je fyzická nebo právnická osoba zapsaná v seznamu insolvenčních správců a je ustanovován pro jednotlivé řízení soudem nejpozději při prohlášení úpadku. Insolvenční správce se může v řízení vyskytovat v několika podobách, a to jako předběžný správce, oddělený správce (§34 IZ), zvláštní insolvenční správce (§35 IZ).

Insolvenční správce jedná svým jménem na účet dlužníka, a to například při zpeněžování majetkové podstaty dlužníka nebo v incidenčních sporech, činí úkony směrem k insolvenčnímu soudu a jedná s věřitelským orgánem.

Likvidátor dlužníka vystupuje v insolvenčním řízení v tom rozsahu vedle dlužníka, v jakém práva nepřešla z dlužníka na insolvenčního správce.

Státní zastupitelství je oprávněno ve stanovených případech podávat opravné prostředky či žalobu na neplatnost úkonu. Sleduje tak veřejný zájem na zachování zákonnosti.

1.4 Průběh insolvenčního řízení

Obecně řečeno, se průběh insolvenčního řízení nijak zásadně neliší od jiných řízení. Řízení je zahajováno výlučně na návrh a po prozkoumání podmínek řízení a obsahu návrhu, může být o tomto návrhu rozhodnuto. Není-li návrh odmítnut nebo zamítnut, popřípadě není-li řízení zastaveno, rozhodne soud o úpadku dlužníka a o tom, jakým způsobem bude řešen.

Někteří autoři rozdělují insolvenční řízení na fáze, a to na fázi návrhovou, zjišťovací, rozhodnutí o způsobu řešení úpadku, realizační, ukončovací. (Landa, 2009, s. 18)

1.4.1 Návrh na zahájení insolvenčního řízení

Je vyloučeno, aby bylo insolvenční řízení zahájeno z moci úřední. Připouští se výlučně podání návrhu na zahájení insolvenčního řízení oprávněným subjektem. V určitých případech je k podání návrhu z povahy věci (např. hrozící úpadek, předlužení) delegován pouze dlužník, který by měl být jako jediný podrobně obeznámen se svou ekonomickou situací.

V zásadě lze tedy návrhy na zahájení insolvenčního řízení dělit na tzv. věřitelské, tedy takové, které podává věřitel, který se důvodně domnívá, že byly u dlužníka naplněny pod-

mínky odůvodňující zahájení řízení, resp. prohlášení úpadku dlužníka. V případě věřitelských insolvenčních návrhů je věřitel nucen situaci pečlivě zvážit a nesledovat podáním návrhu nepoctivý záměr, neboť by mohl být stíhán příslušnými sankcemi z titulu podání tzv. šikanózního insolvenčního návrhu. Pro některé věřitele mohlo být totiž zahájené insolvenční řízení jejich konkurenta výhodou například tehdy, pokud oba měli zájem na získání určité zakázky v rámci výběrového řízení, kde podmínkou je to, že proti uchazeči není vedeno insolvenční řízení. Zahájené řízení, ačkoliv mohlo být následně ukončeno, tak diskvalifikovalo „dlužníka“. (Klobušický)

Na druhé straně stojí tzv. dlužnický insolvenční návrh, který můžeme dělit na dlužnický návrh dispozitivní – tedy takový, ke kterému není dlužník povinen. Tento návrh přichází v úvahu pro dlužníky, kteří nejsou podnikateli, neboť naproti tomuto stojí insolvenční návrh obligatorní, tzv. návrhová povinnost dlužníků – podnikatelů, ať osob fyzických, nebo právnických. Podnikatel, jeho statutární orgán, zákonný zástupce nebo likvidátor je povinen bez zbytečného odkladu poté, co se dozvěděl, nebo dozvědět měl o existenci úpadku, nebo hrozícího úpadku podat návrh na zahájení insolvenčního řízení. Jednou ze skutečností, která vede k tomu, že je podnikatel v úpadku je to, že byl např. pravomocně zastaven výkon rozhodnutí či zastavena exekuce pro nedostatek majetku. Porušení návrhové povinnosti vede ke vzniku odpovědnosti za škodu nebo jinou újmu, a to i v rovině osob jednajících za právnickou osobu – např. statutárnímu orgánu, který pak škodu hradí ze svých soukromých prostředků. Nepodání insolvenčního návrhu může vést i k odpovědnosti trestní (trestný čin zvýhodňování věřitele, poškození věřitele nebo způsobení úpadku, porušení povinností při správě cizího majetku, zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění). (Žižlavský, 2011) Nutno pro úplnost dodat, že odpovědnosti jak civilní, tak trestní se povinná osoba nevyhne pouhým včasným podáním insolvenčního návrhu, ale i současně podáním řádného návrhu, který nebude pro vady odmítnut nebo nebude řízení zaviněním navrhovatele zastaveno.

Insolvenční návrh musí obsahovat obecné náležitosti každého podání směřovaného soudu, tedy jakému soudu je určeno, kdo jej činí, čeho se týká, datum a ověřený podpis. Dále je nezbytné vymezit dlužníka a toho, kdo insolvenční návrh podává, definovat okolnosti nasvědčující tomu, že je dlužník v úpadku, či mu hrozí, označit potřebné důkazy (tj. připojit přílohy - §104 IZ) a uvést, čeho se navrhovatel domáhá. K věřitelskému insolvenčnímu návrhu musí být připojena rovněž přihláška jeho pohledávky.

1.4.2 Zahájení insolvenčního řízení

Insolvenční řízení je zahájeno dnem, kdy je návrh doručen věcně příslušnému soudu. Řízení je zahájeno i tehdy, je-li adresováno sice věcně příslušnému, ale nikoliv místně příslušnému soudu. Insolvenční soud má povinnost veškerá podání zveřejňovat v insolvenčním rejstříku ve lhůtě 2 hodin od doručení (běh lhůty se přerušuje při skončení pracovní doby soudu do zahájení nejbližšího pracovního dne). Soud tak zahajuje insolvenční řízení zveřejněním vyhlášky o zahájení řízení. Vedle vyrozumění účastníků řízení oznamuje soud zahájení insolvenčního řízení příslušným úřadům, jako je úřad práce, finanční úřad, okresní správa sociálního zabezpečení atd. (Landa, 2009, s. 19)

Insolvenční soud může uložit navrhovateli, aby složil zálohu na náklady řízení až do výše 50.000Kč. Tato částka plní minimálně dvě funkce, a to, že eliminuje bezdůvodné věřitelské návrhy a druhá funkce je funkce uhrazovací – pokrývá alespoň náklady odpovídající minimální odměně insolvenčního správce.

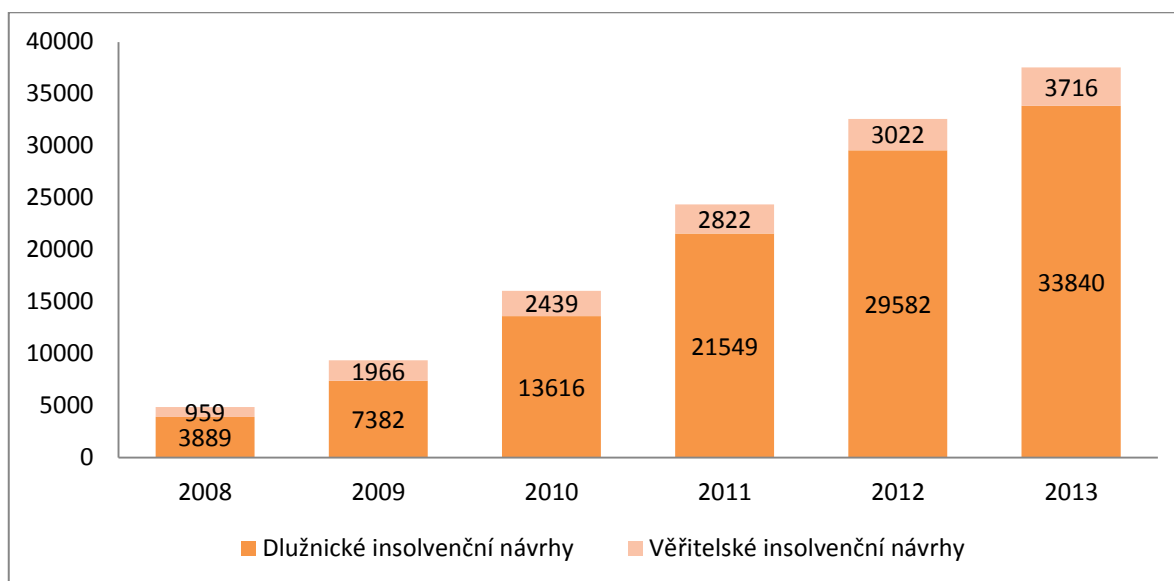
Se zahájením insolvenčního řízení zákon spojuje vznik stanovených účinků, a to například to, že pohledávky lze uplatnit pouze prostřednictvím předepsané přihlášky, exekuci či výkon rozhodnutí lze nařídit, ale nelze je provést, promlčecí doba od podání přihlášky neběží, nelze uplatnit dohodu věřitele a dlužníka o srážkách ze mzdy, uspokojení ze zajištění je možné jen v souladu s insolvenčním zákonem.

Z grafu uvedeného níže lze pozorovat, že počet insolvenčních návrhů po dobu účinnosti insolvenčního zákona neustále a relativně rychle narůstá. Z celkového počtu návrhů je zhruba 10% podíl věřitelských návrhů. Tento poměr je značně ovlivněn tím, že podstatnou část insolvenčních návrhů tvoří insolvenční návrhy dlužníků spojené s návrhem na oddlužení, kde věřitelský návrh nepřipadá v úvahu.

Tabulka 1 Počet insolvenčních návrhů v období 2008-2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Celkový počet insolvenčních návrhů	5236	9396	16101	24466	32656	37613

Zdroj: vlastní zpracování z údajů dostupných na <http://insolvenčni-zakon.justice.cz/expertni-skupina-s22/statistiky.html>

Graf 2 – Poměr věřitelských a dlužnických insolvenčních návrhů v období 2008-2013

Zdroj: vlastní zpracování z údajů dostupných na <http://insolvenčni-zakon.justice.cz/expertni-skupina-s22/statistiky.html>

1.4.3 Rozhodnutí o úpadku

Neodmítne-li nebo nezamítne-li soud podaný návrh a jsou tedy tak splněny podmínky řízení, splněny formální i věcné požadavky kladené na návrh, může vydat rozhodnutí o úpadku. Na rozdíl od obecného soudního procesu soud nevyzývá navrhovatele, aby odstranil případné vady návrhu, ale návrh přímo odmítá.

Před rozhodnutím o úpadku (při zachování zákonné lhůty) je možné požádat soud o prohlášení moratoria.

Rozhodnutí o úpadku může mít trojí podobu, a to rozhodnutí, že se osvědčuje úpadek dlužníka; rozhodnutí, že dlužník v úpadku není; nebo jiné rozhodnutí o úpadku (například zamítnutí insolvenčního návrhu pro nedostatek majetku nebo pro případ, kdy nebyly odstraněny překážky řízení nebo jiné nedostatky).

V prvním případě soud zároveň ustanoví insolvenčního správce, určí, od kdy nastávají účinky rozhodnutí o úpadku, a vyzve věřitele, aby své pohledávky uplatnili ve stanovené lhůtě přihláškou. Zejména pak poučí dlužníky úpadce, aby své plnění již neposkytovali úpadci, ale insolvenčnímu správci.

1.4.4 Rozhodnutí o způsobu řešení úpadku

Jestliže nejde o případ uvedený v § 148 IZ, tedy jde o případ, kdy je dlužníkem osoba, u níž nepřipadá v úvahu oddlužení nebo reorganizace, nebo jde o rozhodnutí o insolvenčním návrhu spojeném s návrhem na oddlužení, popřípadě reorganizaci, rozhodne insolvenční soud o způsobu řešení úpadku samostatným rozhodnutím ve lhůtě tří měsíců od vydání rozhodnutí o úpadku. Jednotlivé způsoby řešení úpadku byly popsány výše v této práci.

2 POSTAVENÍ VĚŘITELE A UPLATŇOVÁNÍ POHLEDÁVEK V RÁMCI INSOLVENČNÍHO ŘÍZENÍ

Věřitel je účastníkem insolvenčního řízení na základě existence pohledávky vůči dlužníkovvi za předpokladu jejího řádného přihlášení do řízení, tedy jinak řečeno vstupu do řízení. Věřitel je oprávněn, stejně jako u žalobního návrhu, s přihláškou (a tedy i účastí na řízení) disponovat. Dispozice může spočívat v tom, že svou účast může ukončit např. zpětvzetím přihlášky, může disponovat s výší pohledávky, a také je oprávněn svou pohledávku převést na další osobu, která se s jejím souhlasem na návrh věřitele stává účastníkem řízení místo dosavadního věřitele.

Vzhledem k základní podmínce, kterou je definice úpadku, je na straně věřitelské vždy více než jeden subjekt proti jednomu (resp. dvěma – manželům) dlužníku. Základní podmínka, tedy mnohost věřitelů, s sebou nese své důsledky zejména v podobě toho, že pohledávka věřitele bude uspokojena výlučně v souladu s pravidly stanovenými insolvenčním zákonem. Věřitel tedy nemůže očekávat, že bude jeho (nezajištěná) pohledávka uspokojena v plném rozsahu na úkor ostatních věřitelů. Protože jsou věřitelé jako účastníci řízení v počtu vždy větším než je jedna, a zároveň je nutné, aby v rámci hospodárnosti a rychlosti řízení postupovali jednotně, zakotvuje insolvenční zákon tzv. věřitelské orgány, které vystupují v rámci řízení před insolvenčním soudem a jednají s insolvenčním správcem. Tyto věřitelské orgány jsou dle počtu věřitelů ve dvou podobách, jako zástupce věřitelů a věřitelský výbor (resp. prozatímní věřitelský výbor) a vrcholný orgán v podobě schůze věřitelů. Věřitel je důležitým subjektem celého řízení, který je oprávněn do řízení prostřednictvím věřitelských orgánů aktivně zasahovat, ovlivňovat jej a spolupracovat s insolvenčním správcem tak, aby bylo možno dosáhnout účelu řízení.

Celou problematiku věřitelských orgánů upravuje Díl 4 §§ 46-68 insolvenčního zákona.

Věřitele lze v zásadě dělit do dvou hlavních skupin, a to věřitele nezajištěné a věřitele, jejichž pohledávce svědčí zajištění, a to ať ve formě ručení, zástavního práva, zajišťovacího převodu práva či jiného zajištění. Další možné rozdělení věřitelů lze učinit dle druhu jejich pohledávek, neboť s nimi se pojí i práva a povinnosti z nich plynoucí. Mezi takové lze řadit věřitele tzv. zapodstatových pohledávek, věřitele pohledávek, které jsou postaveny naruveně zapodstatovým pohledávkám, věřitelé pohledávek, na které se hledí jako na přihlášené a věřitelé, jejichž pohledávky se v insolvenčním řízení neuspokojují. O těchto bude

pojednáno níže v textu, kde budou jednotlivé skupiny pohledávek samostatně charakterizovány.

2.1 Schůze věřitelů

Jako vrcholný věřitelský orgán figuruje v řízení schůze věřitelů. Tuto schůzi, na níž se mají právo účastnit všichni přihlášení věřitelé a další osoby na řízení zúčastněné (dlužník, insolvenční správce nebo státní zastupitelství, popřípadě odborová organizace působící u dlužníka), svolává insolvenční soud, a to jak z vlastní iniciativy, tak na návrh. Tento návrh je oprávněn podat insolvenční správce, věřitelský výbor nebo nejméně dva věřitelé, jejichž pohledávky činí desetinu z hodnoty všech přihlášených pohledávek. Na návrh oprávněných osob má soud povinnost schůzi svolat nejpozději do 30 dnů, pokud nebyl návrhovatelem navržen termín jiný.

Do pravomoci věřitelské schůze patří zejména volba věřitelských orgánů, to znamená rovněž odvolávání a jmenování členů věřitelského výboru či náhradníka zástupce věřitelů. Rozhoduje taktéž o ponechání funkcí prozatímního věřitelského výboru. Věřitelská schůze si rovněž může vyhradit rozhodovat o záležitostech, které spadají do pravomocí věřitelského výboru, resp. zástupce věřitelů. O tomto rozhoduje věřitelská schůze dvoutřetinovou většinou přítomných hlasů. Jinak se rozhodování schůze věřitelů děje nadpoloviční většinou přítomných hlasů, přičemž za každou 1Kč přihlášené pohledávky připadá věřiteli jeden hlas. O hlasování věřitelů, jejichž pohledávka byla popřena, rozhodne-li tak schůze věřitelů nebo insolvenční soud tehdy, pokud věřitelská schůze těmto věřitelům hlasovací právo nepřizná.

2.2 Další věřitelské orgány

2.2.1 Věřitelský výbor a zástupce věřitelů

Věřitelský výbor je obligatorním voleným orgánem při konkurzu a reorganizaci o 3 – 7 členech volených schůzí věřitelů v případě, kdy je do řízení přihlášeno více než 50 věřitelů. Není-li volba výboru povinná, volí schůze věřitelů jejich zástupce, který má obdobné povinnosti jako věřitelský výbor. Schůze věřitelů může zvolit i náhradníky za členy věřitelského výboru v počtu větším, než je počet členů výboru. Volba a odvolávání členů a náhradníků věřitelského výboru se děje specifickým způsobem, kde se uplatňují rozdílná práva a povinnosti zajištěných a nezajištěných věřitelů. Členové a náhradníci věřitelského

výboru, kteří byli navrženi nezajištěnými věřiteli, se volí a odvolávají právě hlasy nezajištěných věřitelů. Totéž se uplatní pro skupinu věřitelů zajištěných.

Počet členů věřitelského výboru nemusí být lichý, neboť v případě rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedy věřitelského výboru, který je volen výborem ze svého středu, nebo soudem. Zároveň platí, že struktura věřitelského výboru by měla odpovídat struktuře přihlášených pohledávek – tj. ve věřitelském výboru mají figurovat zástupci všech skupin věřitelů vytvořených podle charakteru jejich pohledávek. (Kozák, Budín, Dadam, Pachel, 2008, s. 68-70) Členem výboru či jeho náhradníkem může být výhradně přihlášený věřitel. Ačkoliv to insolvenční zákon nestanoví, je třeba z logiky funkce získat souhlas kandidáta na člena nebo náhradníka člena výboru předem, nejpozději do skončení věřitelské schůze, která volí věřitelský výbor. (Kozák, Budín, Dadam, Pachel, 2008, s. 74, shodně: Kotoučová, 2008, s. 251)

Funkce člena věřitelského výboru vzniká jejím potvrzením soudem v souladu s § 59 insolvenčního zákona. K zániku funkce, mimo obecných případů, jako je smrt, ztráta způsobilosti být účastníkem řízení, zánik účasti na řízení, odstoupení apod., může dojít také z rozhodnutí insolvenčního soudu dle § 63 insolvenčního zákona. Pokud by počet členů výboru klesl pod minimální hranici 3 členů, vykonává funkce věřitelského výboru insolvenční soud. Je důležité poznamenat, že s funkcí člena výboru (totéž platí i pro náhradníka) se pojí významné omezení, kdy tento nesmí ani po dobu 3 let po skončení konkurzu nabývat majetek, který náležel do majetkové podstaty dlužníka, pokud k tomu nedala souhlas schůze věřitelů. Právní úkony týkající se takového majetku bez souhlasu schůze věřitelů jsou stiženy relativní neplatností. (§ 295 IZ)

Pro úplnost je nutno dodat, že insolvenční soud může sám, nebo na návrh dlužníka nebo prozatímního insolvenčního správce, jmenovat prozatímní věřitelský výbor, který své funkce vykonává do ustavení řádného věřitelského výboru věřitelskou schůzí.

Základní povinností věřitelského výboru je chránit společný zájem věřitelů a v úzké spolupráci naplňovat s insolvenčním správcem účel insolvenčního řízení, a to zejména tím, že provádí určitý druh dozorové činnosti správce v podobě udělování souhlasu s uzavíráním smluv o úvěrovém financování, schvalování hotových výdajů a nákladů spojených se správou majetkové podstaty. Dále je věřitelský výbor oprávněn nahlížet do písemností dlužníka ve stejném rozsahu jako správce, stejně tak jako do jeho účetnictví. Na druhé straně je věři-

telský výbor povinen plnit povinnosti jemu uložené ze strany insolvenčního soudu a poskytovat veškerou potřebnou součinnost insolvenčnímu správci.

2.3 Pohledávky v insolvenčním řízení

Pohledávky obecně zahrnují velmi širokou skupinu práv na plnění, kterými disponuje určitý subjekt – věřitel. Ne všechny pohledávky ale mohou být uplatněny v insolvenčním řízení a přezkoumány, jelikož ne všechny pohledávky jsou uplatňovány výlučně přihláškou pohledávky.

Pohledávka tedy představuje právo věřitele na plnění a na druhé straně povinnost dlužníka plnit věřiteli. Obě tyto části tvoří závazkový vztah. Závazkové vztahy pojí svůj vznik často s existencí právních skutečností, jako je uzavření smlouvy, vznik škody, bezdůvodné obohacení atd. Dále mohou závazky vznikat v důsledku odpovědnosti za prodlení, vad plnění, rozhodnutím orgánu veřejné moci. Zvláštní skupinou závazků je jednatelství bez příkazu.

2.3.1 Pohledávky z pohledu jejich postavení v insolvenčním řízení

Pohledávky uplatňované v insolvenčním řízení by se daly rozdělit na dvě základní skupiny, přičemž ta, v níž je převažující soubor, je skupina pohledávek, které lze uplatnit výlučně zákonem aprobovaným způsobem, a to přihláškou pohledávky. Vedle této skupiny pohledávek existuje ještě podstatně menší skupina, jejíž pohledávky nejsou uplatňovány prostřednictvím přihlášky.

2.3.1.1 Pohledávky za majetkovou podstatou

Tzv. zapodstatové pohledávky jsou takové pohledávky, které vznikly po zahájení insolvenčního řízení, nebo po vyhlášení moratoria či prohlášení úpadku. Taxativně je vypočítává ustanovení § 168 IZ. Mezi takové pohledávky patří například odměna a náhrada hotových výdajů předběžného správce, likvidátora, členů věřitelského výboru atd.

V zásadě lze říci, že jde o pohledávky, jejichž přednostní či privilegovaný charakter je dán tím, že i v rámci insolvenčního řízení je nutné udržet hodnotu dlužníkovy majetku – tedy majetkové podstaty, případně ji zhodnotit, což není možné bez určité motivace zúčastněných subjektů. Proto se tyto pohledávky neuplatňují v insolvenčním řízení přihláškou, ale přímo vůči insolvenčnímu správci.

Pohledávky za majetkovou podstatou se uspokojují kdykoliv v řízení. Není-li dostatek prostředků v majetkové podstatě, uspokojují se tyto pohledávky poměrně.

2.3.1.2 Pohledávky postavené na roveň pohledávkám zapodstatovým

Jak již z označení této skupiny pohledávek vyplývá, mají tyto obdobné postavení, jako pohledávky zapodstatové, minimálně způsob jejich uplatnění a uspokojení koresponduje.

Hlavním rozdílem mezi zapodstatovými pohledávkami a touto skupinou pohledávek je doba jejich vzniku. Zatímco zapodstatové mají okamžik vzniku nejdříve po zahájení insolvenčního řízení, tyto pohledávky mohou vznikat i před jeho zahájením. Insolvenční zákon opět přináší jejich taxativní výčet v § 169 odst. 1. Jde například o pohledávky dlužníkůvých zaměstnanců, pohledávky vzniklé v souvislosti se vznikem škody na zdraví, pohledávky z výživného atd. Ve své podstatě jde o jakési „privilegované“ skupiny věřitelů.

V tomto místě je vhodné zmínit zvláštní ochranu zaměstnanců dlužníka. Na jejich pohledávky, které vznikly z titulu pracovněprávního vztahu, se hledí jako na přihlášené, aniž by je zaměstnanec musel uplatňovat přihláškou (ačkoliv se tak v praxi děje, ale vzhledem k charakteru těchto pohledávek se ke zmeškání lhůty pro podání přihlášky nebo k formálním nebo věcným vadám přihlášky nepřihlíží – viz rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, ze dne 20. 4. 2010, sp. zn. 1 VSPH 258/2010 nebo rozhodnutí téhož soudu ze dne 15. 7. 2008, sp. zn. 1 VSPH 94/2008). Podmínkou je, aby bylo dlužníkem vedeno účetnictví nebo průkazná evidence.

2.3.1.3 Pohledávky, na které se hledí jako na přihlášené

Další kategorie zvláštních pohledávek, které není nutné přihlašovat do řízení a tyto jsou v rámci insolvenčního řízení uspokojovány stejným způsobem jako pohledávky přihlášené. Jde o takovou kategorii pohledávek, které se mohou vyskytnout i po skončení lhůty pro podávání přihlášek a s jejichž existencí insolvenční zákon počítá. (§ 165 odst. 2 IZ) Ku příkladu lze uvést § 275 insolvenčního zákona, který stanoví: „*Pohledávka manžela dlužníka vzniklá po prohlášení konkurzu vypořádáním společného jmění manželů se považuje za přihlášenou pohledávku a uspokojí se stejně jako tyto pohledávky.*“ Další ze skupiny pohledávek, na které se hledí jako na přihlášené lze jmenovat pohledávku ze vzájemného plnění dle § 237 odst. 4 insolvenčního zákona nebo pohledávky věřitelů vyplývající z účetnictví dlužníka dle § 370 odst. 2 písm. d) v rámci úpadku finančních institucí.

2.3.1.4 Pohledávky vyloučené z uspokojení v rámci insolvenčního řízení

Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí ze dne 30. 11. 2011, sp. zn. 29 NSČR 16/2011 vymezil čtyři okruhy pohledávek, které ač jinak vymahatelné, jsou vyloučené z uspokojení v rámci insolvenčního řízení, a to:

- a) Pohledávky vymezené § 170 insolvenčního zákona, mezi které patří akcesorické pohledávky jako úroky či poplatky z prodlení vzniklé či splatné po rozhodnutí o úpadku, pohledávky věřitelů z darovacích smluv nebo náklady účastníků insolvenčního řízení, stejně jako smluvní pokuty vzniknuvší po rozhodnutí o úpadku.
- b) Druhým okruhem jsou pohledávky, které je soud nucen v souladu s § 185 odmítnout, a to např. přihlášky pohledávky, které nebyly podány včas, nebyly opraveny vady přihlášky či byla zjištěna skutečná výše pohledávky nižší než 50% přihlášené hodnoty.
- c) Třetí okruh pohledávek je takový, kdy pohledávka, která se uplatňuje přímo vůči insolvenčnímu správci existuje, ovšem není z jakéhokoliv důvodu věřitelem uplatněna nebo není přihlášena.
- d) Do čtvrtého okruhu spadají pohledávky, které vznikly v době, kdy již uplynula lhůta pro podávání přihlášek, a současně za splnění podmínky, že nejde o pohledávky zapodstatové, nebo jim postavených naroveň. Jako příklad může být uvedena pohledávka finančního úřadu, resp. Státu, z titulu snížení daně na vstupu v souladu s § 44 odst. 5 zák. č. 235/2004 Sb., o DPH.

2.3.2 Charakteristika pohledávek

V této kapitole bude uvedena charakteristika pohledávek, a to těch, které jsou uplatňovány v insolvenčním řízení přihláškou, tedy jde o kategorii pohledávek, která doplňuje výčet pohledávek figurujících v insolvenčním řízení popsaných v kapitole výše. Tyto charakteristiky se vyskytují ve formuláři pro přihlášení pohledávky do insolvenčního řízení.

2.3.2.1 Peněžité a nepeněžité pohledávky

Dělení pohledávek na peněžité a nepeněžité patří zřejmě k nejzákladnější charakteristice pohledávek. Plnění peněžité v zásadě nečiní velký problém pro věřitele, je nutné jej vyčíslit v českých korunách, v případě existence pohledávky v cizí měně je nezbytný její přepočítání. Problém může nastat v případě, kdy není v okamžiku přihlášení známa přesná výše pohledávky.

Nepeněžité pohledávky je nutno pro jejich přihlášení vyčíslit opět v českých korunách a opět se nabízí otázka, jak vyčíslit nepeněžitou pohledávku, není-li její výše přesně známa. Okamžik, ke kterému má být nepeněžité plnění ohodnoceno, není zákonem stanoveno. U obou případů, tedy jak pohledávky nepeněžité, tak peněžité, kdy není přesně k okamžiku přihlášení známa přesná výše pohledávky, je nutné, aby věřitel alespoň odhadem její výši určil, jinak by ji nebylo možné v insolvenčním řízení uplatnit.

2.3.2.2 Splatné a nesplatné pohledávky

Další členění, které lze považovat taky za základní (i obecné), je členění pohledávek na takové, jejichž splatnost již nastala a jsou vymahatelné např. soudní cestou, a takové, jejichž splatnost ještě nenastala. Pokud není pohledávka splatná, není tato skutečnost překážkou podání přihlášky, ba naopak by její nepřihlášení mělo vliv na její neuspokojení. Insolvenční zákon zesplatňuje nesplatné pohledávky v případě, kdy je na dlužníka prohlášen konkurz. (§ 250 IZ)

2.3.2.3 Podmíněné pohledávky

Jak již z názvu této charakteristiky pohledávky vyplývá, jde o pohledávky vázané na podmínku. Právní teorie rozeznává dva základní druhy podmínek, a to podmínku rozvazovací, jejíž naplnění má za následek rozvázání právního úkonu – jeho zánik a podmínku odkládací, na jejíž splnění jsou vázány určité právní následky, například účinnost smlouvy atd.

Co se týká pohledávek vázaných na rozvazovací podmínku, hledí se na tuto pohledávku jako na nepodmíněnou, dokud není podmínka splněna. (Richter, 2008, s. 235)

V praxi častější bude pohledávka vázaná na odkládací podmínku – tj. vznik pohledávky je spjat se splněním odkládací podmínky. Ke dni zahájení insolvenčního řízení tedy taková pohledávka nemusí existovat. Jako příklad může sloužit pohledávka ručitele za dlužníkem z titulu (případného) plnění dlužníkovu dluhu věřiteli. (§183 odst. 3 IZ) Ručitel tak tedy podává podmíněnou přihlášku pro případ, že by byl věřitelem vyzván k plnění dlužníkovu dluhu, což není v rozporu s výlučností insolvenčního řízení co se týká řešení závazků dlužníka. Pokud by ručitel možnost podat podmíněnou přihlášku neměl, přišel by z důvodu proběhnutí lhůty pro podání přihlášek o možnost zúčastnit se insolvenčního řízení jako věřitel, kterým by se z důvodu plnění za dlužníka stal.

Rozhodným okamžikem pro stav pohledávek vázaných na podmínku je vydání rozvrhového usnesení. (§ 305 odst. 5 IZ)

2.3.2.4 *Zajištěné a nezajištěné pohledávky*

Zajištěná pohledávka je taková, jejíž splnění bylo dlužníkem zajištěno některým z přípustných zajišťovacích instrumentů. Insolvenční zákon přípustné zajišťovací prostředky pro své účely definuje v § 2 písm. g). Jde tedy o právo zástavní, zadržovací, omezení převodu nemovitosti, zajišťovací převod práva, postoupení pohledávky k zajištění, obdobné právo podle zahraničního práva.

Existenci zajištění je nutné uvést v přihlášce pohledávky zejména proto, že zajištění věřitelé mají v insolvenčním řízení výrazně lepší postavení než věřitelé nezajištěných pohledávek, protože zajištění věřitelé mají nárok na uspokojení ze zajištění v první řadě a v plné výši (do výše své přihlášené pohledávky), a to kdykoliv během řízení. Pokud by bylo ale například několik věřitelů, jejichž pohledávky by byly zajištěny tímtež zajištěním, řídilo by se pořadí uspokojování jejich pohledávek podle pořadí doby vzniku zajištění. Není-li po zpeněžení zajištění uspokojena pohledávka zajištěného věřitele, ve zbývající (neuspokojené) části se stává nezajištěným věřitelem bez dalšího, což ale neplatí v případě oddlužení, kde zajištěný věřitel získává pouze výtěžek ze zpeněžení zajištění a dále se v řízení neuspokojuje. V případě reorganizace závisí uspokojování zajištěného věřitele v souladu s reorganizačním plánem, přičemž platí, že se postavení zajištěného věřitele nesmí zhoršit oproti tomu, jaké by bylo v jiném způsobu řešení úpadku dlužníka.

2.3.2.5 *Vykonatelné pohledávky*

Vykonatelná pohledávka je taková, jejíž zaplacení je možné jinak běžně vymáhat výkonem rozhodnutí či exekucí. Podmínkou vykonatelnosti je určitý titul, který byl vydán příslušným orgánem a nabyl právní moci. Postavení věřitele při podání přihlášky, který má vykonatelnou pohledávku, není nijak zásadně rozdílné od věřitele, který vykonatelnou pohledávku nedisponuje. K přihlášce pohledávky tak věřitel navíc dokládá veřejnou listinu, která dokládá vykonatelnost pohledávky, která musí být v originále, popřípadě ověřené kopii. (Kozák, Budín, Pachel, Dadam, 2008, s. 229. Vedle soudních rozhodnutí či rozhodčích nálezů může být veřejnou listinou také rozhodnutí jiného orgánu veřejné moci (např. finančního úřadu), notářský nebo exekutorský zápis se svolením k vykonatelnosti.

Postavení věřitele, který disponuje vykonatelnou pohledávku, je pak lepší v případě přezkumu pohledávek, neboť věřitel má lepší důkazní pozici ohledně existence pohledávky, která mu byla právoplatně přiznána příslušným orgánem.

2.3.2.6 Podřízené pohledávky

Podřízená pohledávka je definována jako pohledávka, která je uspokojována až po ostatních. Její vymezení přináší § 172 insolvenčního zákona. Podřízenost pohledávky může vzniknout z několika důvodů, a to například smluvně mezi věřiteli nezajištěnými, ale také při uspokojování zajištěných pohledávek, existuje-li jich několik se stejným zajištěním a jejich uspokojení se řídí pořadím. Dalším způsobem vzniku podřízenosti je na základě zákona.

Vedle těchto je možno uvést separátní skupinu podřízených pohledávek, a to pohledávek společníků nebo členů družstva, kdy se jejich pohledávky váží k jejich účasti na společnosti nebo družstvu. Odchylný režim těchto pohledávek oproti ostatním podřízeným pohledávkám lze spatřit v tom, že se jejich uspokojení neuplatňuje přihláškou, ale přímo u insolvenčního správce, který je eviduje. S těmito pohledávkami se nepojí hlasovací práva na schůzi věřitelů.

2.4 Uplatňování pohledávek v insolvenčním řízení

Insolvenční zákon ve svém ustanovení § 2 písm. h) stanoví, že věřitel uplatňuje uspokojení svých práv v insolvenčním řízení prostřednictvím přihlášky. Přihláška je definována jako procesní úkon, tedy takový úkon, na základě jehož se stává věřitel účastníkem řízení a vznikají mu práva a povinnosti stanovené zákonem. Odborná veřejnost charakterizuje přihlášku pohledávky do insolvenčního řízení jako obdobu žalobního návrhu k obecnému soudu, a to tzv. žalobu na plnění. (Richter, 2008, s. 240) Až na určitá specifika, která se týkají přihlášky, nelze než s tímto názorem souhlasit. Jde o podání k soudu příslušnému o věci rozhodovat, kterým věřitel požaduje zaplacení své pohledávky, směřuje vůči konkrétní osobě – dlužníkovi a co se týká promlčení a běhu lhůt, má přihláška stejné účinky jako žaloba.

Přihláška pohledávky je tedy základním způsobem, jakým se budou věřitelé domáhat uspokojení svých pohledávek v insolvenčním řízení u insolvenčního soudu, a to ať jde o pohledávky splatné nebo nesplatné, vykonatelné nebo nevykonatelné, peněžité či nepeněžité, zajištěné či ne.

Uplatnění pohledávky zajištěného věřitele je v zásadě stejné, jako u jiných pohledávek, které je nutné uplatnit přihláškou. Pohledávka zajištěného věřitele však s sebou přináší

určitá specifika týkající se uspokojení jeho pohledávky v insolvenčním řízení. Zajištěný věřitel má totiž právo na to, aby mu byl kdykoliv v průběhu insolvenčního řízení vydán výtěžek zpeněžení zajištění (po odečtení odměny správce, nákladů spojených se správou zajištění). Toto právo však zajištěný věřitel uplatňuje přímo proti insolvenčnímu správci, který se souhlasem insolvenčního soudu výtěžek zpeněžení vydá. Jde-li o způsob řešení úpadku oddlužením, vydáním výtěžku zpeněžení účast věřitele v řízení končí. V případě způsobu řešení úpadku konkurzem se zajištěný věřitel po vydání výtěžku zpeněžení zajištění účastní řízení v rozsahu odpovídajícímu zbývající části své pohledávky jako věřitel nezajištěný.

Vedle pohledávek, které je možné uplatňovat pouze přihláškou, o nichž bylo pojednáno již dříve v práci, existují také pohledávky, které není potřeba uplatňovat přihláškou. Jde tedy o pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky postavené naroveň zapodstatovým pohledávkám. Tyto pohledávky jsou ze strany oprávněných věřitelů uplatňovány přímo vůči insolvenčnímu správci, který je musí kdykoliv během řízení uspokojit. Vzhledem k odlišnému režimu těchto pohledávek má věřitel právo v případě, kdy insolvenční správce neuspokojí takovou pohledávku, podat žalobu proti insolvenčnímu správci. V tomto případě půjde o žalobu k obecnému soudu, nikoliv o incidenční spor. (Kozák, Budín, Páchl, Dádam, 2008, s. 258)

2.4.1 Přihláška pohledávky

Jak bylo již výše řečeno, přihláška pohledávky je procesním úkonem. Aby tento úkon s sebou nesl předpokládané procesní následky, je nutné, aby splňoval formální a obsahové náležitosti.

Přihlášku pohledávky je možné podat výlučně na předepsaném formuláři, tedy písemně, a to jak v materiální formě, tak v elektronické formě se zaručeným elektronickým podpisem. Podobu formuláře stanovuje Ministerstvo spravedlnosti a jeho aktuální formu lze nalézt na jeho internetových stránkách www.justice.cz, kde lze formulář získat jak ve formě pdf souboru k ručnímu doplnění, tak jako interaktivní online formulář. Základní podoba formuláře přihlášky (Příloha P1) se skládá z titulní strany, kde je označen věřitel a dlužník, vložených stran pro jednotlivé přihlašované pohledávky (jednotlivé druhy – tj. nezajištěná, zajištěná majetkem dlužníka, zajištěná jiným majetkem, pohledávka jinak zajištěná) a závěrečné strany, která obsahuje seznam příloh, rekapitulaci celkové pohledávky a počet přihlašovaných pohledávek a místo pro ověřený podpis věřitele. Přihláška v podobě formu-

láře zcela jistě urychluje řízení v tom smyslu, že je dobře čitelná jak pro věřitele, tak standardizovaná forma usnadňuje kontrolu přihlášek insolvenčnímu správci, resp. insolvenčnímu soudu, což přináší úsporu nákladů. (Richter, 2008, s. 241)

V přihlášce musí být uvedeny základní náležitosti, které požaduje OSŘ v § 42 odst. 4 – tj. označení soudu, kterému je podání určeno, spisovou značku (nejde-li o přihlášku připojenou k návrhu na zahájení insolvenčního řízení), přesné označení toho, kdo podání činí a proti komu směřuje. Dále musí přihláška obsahovat, čeho se týká – tedy vyčíslení a označení pohledávky, která je přihlašována, uvedení důvodu jejího vzniku a její charakteristika, jak ji vyžaduje formulář. Přihlášku je nutno podat ve dvojím vyhotovení insolvenčnímu soudu, kdy jedno vyhotovení včetně příloh je určeno insolvenčnímu soudu a druhé vyhotovení včetně příloh insolvenčnímu správci. Problém by pro věřitele znamenalo podání přihlášky insolvenčnímu správci (ačkoliv je mu jedno vyhotovení následně soudem předáno). Takový úkon by neměl žádné právní účinky, neboť zákon stanoví, že se přihláška podává u insolvenčního soudu a insolvenční správce nemá povinnost takové přihlášky soudu předávat. Může věřitele pouze poučit, že není příslušný k přebírání přihlášek. Pro případ, že by byla přihláška podána u místně nepřislušného soudu, nemá toto na osud přihlášky zásadní vliv, neboť místně nepřislušný soud podání zašle soudu místně příslušnému. Účinky spojené s podáním přihlášky, tedy zejména účinky týkající se promlčení a běhu lhůt ale nastávají až okamžikem zveřejnění přihlášky v insolvenčním rejstříku. Tedy podání místně nepřislušnému soudu by tedy mohlo mít důsledek spočívající v tom, že by v krajním případě mohlo dojít k tomu, že se pohledávka například promlčí, než dojde místně příslušnému soudu.

Důvod vzniku pohledávky musí být věřitelem popsán z hlediska způsobu vzniku, době vzniku, trvání a dalších okolností a dokázán, a to zejména přiložením písemných dokumentů ve formě přílohy k přihlášce. Může jít například o doložení smlouvy o dílo, kupní smlouvy, nájemní smlouvy atd. V případě, že půjde například o náhradu škody, bude nutné do důvodu vzniku pohledávky vylíčit skutkový děj, který zakládá věřitelem tvrzené právo, a to tak, aby bylo možno vznik a existenci pohledávky spolehlivě zjistit. (Kozák, Budín, Dadam, Pacht, 2008, s. 227) Listinné důkazy se přikládají v prosté kopii, pouze pokud jde o vykonatelné rozhodnutí, musí být předloženo v originále. V této souvislosti je nutné doplnit, že kromě těchto listin, které zdůvodňují existenci pohledávky, je nutné přiložit také výpis z obchodního rejstříku věřitele a případně plnou moc, je-li věřitel zatupován. Kolonka formuláře přihlášky, kde je uváděn důvod vzniku pohledávky, je zřejmě jedním

z nejproblematictějších, jelikož věřitel zde musí svými slovy vyjádřit veškeré okolnosti a správně je identifikovat. V praxi dochází k tomu, že věřitel nedostatečně popíše důvod vzniku pohledávky, či jej nesprávně určí. Často je tak uváděna jako důvod vzniku pohledávky faktura, ale samozřejmě faktura předchází buď písemné, nebo smluvní ujednání stran o určitém plnění, které je důvodem vzniku pohledávky věřitele.

Pohledávka, ať peněžitá nebo nepeněžitá, musí být dále v přihlášce vyčíslena – u nepeněžitých alespoň odhadem a uvedena v českých korunách, pohledávka v cizí měně musí být přepočtena kurzem v den její splatnosti, resp. ke dni zahájení insolvenčního řízení, nešlo-li o splatnou pohledávku. Pohledávka musí být vyčíslena tak, aby bylo zřejmé, co je jistinou a co je příslušenstvím pohledávky. Mezi příslušenství je možné zařadit úrok, úrok z prodlení či poplatek z prodlení, náklady spojené s vymáháním pohledávky. Věřitel nese odpovědnost jak za správnost údajů, tak za obsah přihlášky pohledávky. (§ 176 IZ) Zejména za správné určení výše pohledávky. Ustanovení §§ 178 – 182 vyvozuje pro věřitele důsledky spojené s nesprávným vyčíslením pohledávky. Aby věřitel nemohl manipulovat či ovlivňovat s výsledkem insolvenčního řízení, stanoví insolvenční zákon pro nadhodnocené pohledávky sankci v podobě toho, že se k pohledávce nepřihlíží. Konkrétně jde o situaci, kdy zjištěná výše pohledávky je nižší, než 50% hodnoty přihlášené pohledávky. Zároveň může insolvenční soud věřiteli, který svou pohledávku takto nadhodnotil (či šlo o pohledávku např. fiktivní), s ohledem na okolnosti uložit, aby zaplatil na účet majetkové podstaty stanovenou částku odpovídající nejvýše nadhodnocení skutečné výše pohledávky. Vzhledem k tomu, že § 181 insolvenčního zákona stanoví osobní zákonné ručení za splnění sankce osobou (statutárního orgánu), která přihlášku podepsala, je více než na místě dbát veškeré opatrnosti a jednat v souladu s principy insolvenčního řízení. Na okraj je třeba poznamenat, že této odpovědnosti se odpovědná osoba (statutární orgán) nezprostí ani tím, že k podpisu přihlášky zmocní třetí osobu, nebo pověří zaměstnance – i tak zůstává stále odpovědný statutární orgán nebo statutární zástupce.

Řádně vyplněnou přihlášku pohledávky je věřitel povinen pod sankcí odmítnutí přihlášky podat insolvenčnímu soudu ve stanovené lhůtě, která činí nejméně 30 dnů až dva měsíce ode dne, kdy bylo rozhodnuto o úpadku dlužníka. Zmeškání lhůty nelze prominout. Pro úplnost je nutno dodat, že v praxi soudy stanovují převážně 30ti denní lhůtu pro podávání přihlášek. Insolvenční zákon ale nevylučuje možnost podání přihlášky ihned po zahájení insolvenčního řízení. Věřitel se nejvýše vystavuje riziku, že přihlášku podá zbytečně v případě, kdy bude insolvenční návrh odmítnut nebo zamítnut. V případě, kdy by věřitel podal

příhlášku opožděně, nepodal vůbec nebo jeho přihláška byla odmítnuta, má toto za následek pouze to, že se o jeho pohledávce v insolvenčním řízení nebude jednat. Nebude-li do skončení insolvenčního řízení pohledávka promlčena, je věřitel oprávněn ji po skončení řízení vymáhat obecnými způsoby.

2.4.2 Přezkoumávání přihlášek a uspokojování pohledávek

Pohledávky, které je nutné uplatňovat přihláškou je nezbytné v rámci insolvenčního řízení přezkoumat, což se děje ve dvou fázích, z nichž první se děje u insolvenčního správce a druhá při přezkumném jednání u insolvenčního soudu.

Insolvenční správce v první fázi nejprve přezkoumá, zda byla přihláška podána řádně – to znamená: splňuje-li přihláška veškeré formální a obsahové náležitosti. Nelze-li přihlášku pro neúplnost, nebo případné vady takto přezkoumat, je insolvenční správce oprávněn vyzvat věřitele s poučením k opravě nebo doplnění ve stanovené lhůtě, jejíž minimální délka činí 15 dnů. Vedle tohoto poučení insolvenční správce nad rámec zákona věřitele poučí o místě, kam je třeba opravu přihlášky zaslat. (Kozák, Budín, Dadam, Pachel, 2008, s. 241) Následkem neuposlechnutí výzvy a dodání řádné přihlášky včas je to, že se na základě soudního rozhodnutí k takové přihlášce nepřihlíží. Insolvenční správce dále obsah přihlášky porovná s dostupnou dokumentací a účetnictvím dlužníka, kterého rovněž vyzve, aby se k přihlášeným pohledávkám vyjádřil. Výsledkem této úvodní přezkumné fáze je seznam řádných přihlášených pohledávek. Tento seznam je, jako ostatní dokumenty, zveřejňován v insolvenčním rejstříku. V seznamu jsou rovněž uvedeny pohledávky, které insolvenční správce popírá. Pohledávky, ke kterým se nepřihlíží, v seznamu uvedeny nejsou.

Druhou fází je přezkumné jednání, které probíhá před insolvenčním soudem na základě seznamu pohledávek v termínu, který soud stanoví současně s rozhodnutím o úpadku. V rámci rychlosti řízení insolvenční zákon stanoví nejzazší lhůtu, ve které se přezkumné jednání musí konat. U oddlužení je to 30 dnů od uplynutí lhůty pro podávání přihlášek, v ostatních případech 2 měsíce. Přezkumné jednání je často spojeno se schůzí věřitelů, která se koná ihned po jednání. V rámci přezkumného jednání mohou pravost pohledávek popírat jak věřitelé, tak dlužník a insolvenční správce, které je rovněž oprávněn měnit své stanovisko ohledně pravosti, výše nebo pořadí pohledávek, které dal najevo v seznamu přihlášených pohledávek. K popření pohledávky ze strany jiného přihlášeného věřitele je zapotřebí, aby bylo popření pohledávky doručeno insolvenčnímu soudu nejpozději 3 dny před konáním přezkumného jednání na předepsaném formuláři, které stejně jako formulář

příhlášky vydává Ministerstvo spravedlnosti. Věřitel musí zejména odůvodnit, proč popírá pohledávku jiného přihlášeného věřitele. Popření pohledávky má charakter žaloby pro incidenční řízení, nebylo-li předtím soudem odmítnuto (např. pro nedostatek splnění všech požadovaných náležitostí). Věřitel popírající jinou pohledávku je povinen složit jistotu na náklady incidenčního sporu ve výši 10.000Kč, přičemž soud může tomuto věřiteli uložit i další povinnost složit další jistotu na pokrytí případné škody nebo jiné újmy, které by utrpěl věřitel, jehož pohledávka je předmětem popření.

Výsledkem přezkumného jednání je v konečném důsledku upravený seznam přihlášených pohledávek, kam insolvenční správce také zapíše výsledek jednotlivých incidenčních sporů.

Na závěr této kapitoly bude uveden způsob uspokojování pohledávek věřitelů v rámci konkurzu, jakožto nejčastějšího způsobu řešení úpadku dlužníka.

Základním pravidlem uspokojování pohledávek přihlášených věřitelů je, že se tyto (až na zákonné výjimky či odchylky) uspokojují zásadně poměrně. Onou výjimkou může být pohledávka zajištěného věřitele, která se uspokojuje z výsledku zpeněžení zajištění, tedy částka získaná zpeněžení, ponížená o náklady spojené se zpeněžením, správou a odměnu insolvenčního správce. Výtěžek se až do plné výše přihlášené pohledávky vyplácí zajištěnému věřiteli, resp. s přihlédnutím k pořadí věřitelů, jejichž pohledávky byly zajištěny stejným předmětem zajištění.

Po zpeněžení podstatné části majetkové podstaty (nezpeněžená část nesmí zásadně ovlivnit výsledek řízení, stejně jako neukončení incidenčního spor) vypracovává insolvenční správce konečnou zprávu a rozvrhové usnesení, kdy oba tyto dokumenty musí být schváleny soudem. V konečné zprávě insolvenčního správce podává informace o celém řízení, o své činnosti a o výsledku zpeněžení.

Po schválené konečné zprávě vypracovává insolvenční správce návrh rozvrhového usnesení, které uvádí, jaká finanční částka připadá na jednotlivou přihlášenou pohledávku. Insolvenční správce může předložit návrh rozvrhového usnesení současně s konečnou zprávou a nechat si jej insolvenčním soudem předběžně schválit. (Kozák, Budín, Dadam, Pachtl, 2008, s. 399)

Výši uspokojení nezajištěných věřitelů ovlivňuje výše zapodstatových pohledávek a výše zajištěných pohledávek. Z celkové částky, která byla dosažena zpeněžením majetkové podstaty, se po uspokojení zajištěných pohledávek odečítá ještě řada nákladů a pohledávek (§§

168 a 169 IZ), a to: odměna a výdaje insolvenčního správce, pohledávky vzniklé za doby trvání moratoria, pohledávky z úvěrového financování, pohledávky z výživného, ostatní zapodstatované pohledávky a pohledávky jim naroveň postavené.

Protože jde o cestu likvidační, ukončením konkurzu dochází ke zrušení právnické osoby a k jejímu zániku (Kozák, Budín, Dadam, Páchl, 2008, s. 315). U fyzické osoby tato situace možná samozřejmě není, a protože neuspokojené pohledávky ukončením konkurzu nezánikají, je věřitel logicky oprávněn neuspokojené pohledávky vymáhat na základě upraveného seznamu pohledávek, který je současně exekučním titulem, pouze vůči osobě fyzické.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 EFEKTIVITA VYMÁHÁNÍ POHLEDÁVEK SPOLEČNOSTI XY V RÁMCI INSOLVENČNÍHO ŘÍZENÍ

V praktické části bude pojednáno o vybrané společnosti, jejíž bližší identifikační údaje nebudou na žádost společnosti zveřejněny, a proto bude označována jako „společnost XY“ nebo „sledovaná společnost“.

Praktická část bude uvedena představením sledované společnosti, aby si čtenář vytvořil obraz velikosti a zaměření společnosti XY a po přečtení následujících kapitol praktické části, kde bude přiblížena pozice společnosti jako věřitele v rámci insolvenčních řízení, si mohl případně udělat svůj vlastní úsudek o efektivitě tzv. vymáhání pohledávek prostřednictvím insolvence. Dle mého názoru příklad sledované společnosti vytváří reprezentativní vzorek pro zhodnocení, nakolik je uspokojení pohledávky v rámci insolvenčního řízení v podnikatelské sféře daného odvětví efektivní. Sledovaná společnost se sice zabývá maloobchodem, ale zde vzhledem k mechanismu nákupu a prodeje zboží zákazníkovi a obsahu práv a povinností tohoto smluvního vztahu, se sledovaná společnost věřitelem stává zřídka⁵, a tedy její případná účast v insolvenčním řízení fyzické osoby nepodnikatele je mizivá, ne-li žádná.

Půjde tedy o zhodnocení situace, kdy se sledovaná společnost stává věřitelem v rámci dodavatelsko-odběratelských vztahů. Zejména půjde o odběratele zboží – tj. velkoobchodní partnery, ale i dodavatele zboží, za kterými společnost eviduje pohledávky z titulu řešení tzv. předprodejních či poprodejních (spotřebitelských) reklamací.

3.1 Představení společnosti XY

Společnost XY je společností s ručením omezeným, která má již dvacetiletou tradici v maloobchodě i velkoobchodě v oblasti elektrovýrobků. Na současném trhu má stabilní pozici v obou klíčových oblastech své činnosti, a to maloobchodě (zejména on-line) i velkoobchodě.

⁵ Zboží je předáváno zákazníkovi vždy až po zaplacení – výjimkou jsou nákupy na splátky, kdy se otevírá možnost, kdy by se sledovaná společnost v případě neplatnosti nebo úvěrového podvodu spáchaného zákazníkem, věřitelem stala. Další možností bylo do 31. 12. 2013 to, že zákazník odstoupil od kupní smlouvy v zákonné lhůtě 14 dnů a zboží nevrátil, přičemž povinnost vrátit kupní cenu byla zákonem stanovena v 30ti denní lhůtě. Sledované společnosti tak vznikla pohledávka za zákazníkem v hodnotě nevráceného zboží.

Společnost byla zapsána do obchodního rejstříku 13. 1. 1994 a jejím předmětem podnikání je:

- výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona a další, pro účely této práce a charakteristiku společnosti neurčující předměty podnikání. (s řadou oborů činností)
- Vedení účetnictví, vedení daňové evidence
- silniční motorová doprava - nákladní vnitrostátní provozovaná vozidly o největší povolené hmotnosti do 3,5 tuny včetně, - nákladní vnitrostátní provozovaná vozidly o největší povolené hmotnosti nad 3,5 tuny
- poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru
- výroba, instalace, opravy elektrických strojů a přístrojů, elektronických a telekomunikačních zařízení

Současná výše základního kapitálu činí 40.000.000Kč. Roční obrat společnosti se pohybuje v řádech jednotek miliard Kč. Průměrný počet zaměstnanců v posledních pěti letech je 396.

3.2 Analýza průběhu insolvenčních řízení z pohledu společnosti XY jako věřitele

Na úvod této kapitoly budou nejprve uvedena východiska, z kterých bude analýza čerpat:

Relevantní období, které z kterého bude vycházet analýza, je období od nabytí účinnosti insolvenčního zákona, tedy od 1. 1. 2008 dosud, resp. do 31. 12. 2012, neboť pro toto období byly zveřejněny účetní závěrky sledované společnosti. Účetní závěrka za rok 2013 nebyla v době zpracovávání této práce dosud zveřejněna.

Jednotliví dlužníci nebudou v zájmu zachování anonymity sledované společnosti uváděni celou obchodní firmou.

Počet insolvenčních řízení, na kterých se jako přihlášený věřitel účastní sledovaná společnost, není vzhledem k počtu obchodních partnerů nijak zásadně velký. Z celkového počtu 17 evidovaných existujících insolvenčních řízení je jich 10 již ukončených a u 7 stále insolvenční řízení pokračuje.

Z celkového počtu 17 dlužníků je pouze jeden, vůči němuž sledovaná společnost evidovala svou pohledávku vzniklou v souvislosti s dodávkami zboží. Jde tedy o situaci, kdy se do-

davatel zboží stal dlužníkem z titulu vystavených dobropisů za reklamované či vrácené zboží. Ostatní pohledávky jsou vůči dlužníkům – odběratelům. Sledovaná společnost má cca 806 velkoobchodních partnerů – odběratelů zboží a 147 dodavatelů zboží. Z uvedeného vyplývá, že insolvenční řízení je vedeno u 0,68% dodavatelů zboží a u 1,99% odběratelů. Celkem tedy 1,78% obchodních partnerů prošlo insolvenčním řízením nebo u nich nadále pokračuje.

Vzhledem k tématu této práce bude proveden rovněž exkurz do vybraného insolvenčního řízení.

3.2.1 Analýza vybraných atributů insolvenčních řízení, jichž se účastní sledovaná společnost

V této kapitole budou blíže analyzovány jednotlivé atributy insolvenčních řízení, kterých účastní sledovaná společnost jako přihlášený věřitel.

Tabulka 2 Přehled ukončených insolvenčních řízení

Dlužník	Výše přihlášené pohledávky (Kč)	Zahájení IŘ	Způsob řešení úpadku	Ukončení IŘ	Trvání IŘ (dny)	Výtěžek (Kč)	Věřitelský/Dlužnický návrh
NBC s.r.o.	834 326,00	12.7.2013	konkurz	20.3.2014	252	0,00	V
SBC s.r.o. v likvidaci	8 961 493,00	9.11.2012	konkurz	28.2.2014	477	0,00	V
PBC s.r.o.	1 278 014,00	18.4.2012	konkurz	7.8.2013	477	0,00	D
PBD s.r.o.	6 313 887,49	11.1.2012	konkurz	19.9.2013	618	0,00	V
EBD s.r.o.	1 468 917,00	20.4.2011	konkurz	25.7.2013	828	0,00	V
ZBC, s. r. o. v likvidaci	186 790,00	1.12.2010	konkurz	28.1.2013	790	0,00	D
SBD s. r. o.	113 963,00	19.8.2010	konkurz	20.3.2012	580	0,00	V
KBC s.r.o.	428 027,00	7.1.2010	-	24.3.2010	77	0,00	D
VBC a. s	352 917,96	22.5.2009	moratorium	24.9.2009	126	-	D
BBC s.r.o. v likvidaci	267 938,50	16.2.2009	konkurz	13.1.2012	1062	3 064,49	D
RBC s. r. o.	20 181,00	17.7.2008	konkurz	31.10.2011	1202	584,15	D
OBC s.r.o.	880 788,00	10.3.2008	konkurz	14.7.2009	492	553 954,67	V

Zdroj: vlastní zpracování z údajů insolvenčního rejstříku dostupných na <http://www.justice.cz>

Tabulka 3 Přehled probíhajících insolvenčních řízení

Dlužník	Přihlášená částka (Kč)	Zahájení IŘ	Způsob řešení úpadku	Věřitel-ský/Dlužnický návrh
MBC s. r. o.	946 663,00	12.12.2013	konkurz	V
JBC s. r. o.	18 062,00	8.11.2012	konkurz	D
EBC s. r. o.	154 273,00	16.1.2012	konkurz	D
ABC s. r. o.	635 194,40	27.1.2011	konkurz	D
PBE s. r. o.	70 597,50	15.7.2008	konkurz	D

Zdroj: vlastní zpracování z údajů insolvenčního rejstříku dostupných na <http://www.justice.cz>

Jednotlivá řízení, resp. dlužníci jsou rozděleni do dvou základních skupin, a to na insolvenční řízení již ukončená (Tabulka 2) a řízení probíhající (Tabulka 3). Na řízeních probíhajících je možné vysledovat, že průměrná délka insolvenčního řízení je 581,75 dnů, tj. přibližně 1 rok a 7 měsíců. Tento výsledek je ale zkreslen tím, že je ve výpočtu zahrnuto i insolvenční řízení, které bylo sice zahájeno, ale dlužníkovi bylo povoleno moratorium a řízení pak bylo pro neosvědčení úpadku zastaveno. Dále výsledek zkresluje i insolvenční řízení, které bylo ihned odmítnuto pro nedostatek majetku, kdy nebylo ani rozhodnuto o úpadku. Očištěním o tato řízení je průměrná délka insolvenčního řízení 678 dnů, tj. přibližně 1 rok a 10 měsíců a 8 dnů. Insolvenční řízení, jejímž výsledkem byl alespoň nějaký výtěžek, trvala v průměru 919 dnů, což je 2 roky a necelé 3 měsíce, zatímco insolvenční řízení, v kterých sledovaná společnost nebyla nijak uspokojena, trvala průměrně 575 dnů, což je 1 rok a 9 měsíců. Lze konstatovat, že řízení, která vedou alespoň k částečnému uspokojení přihlášené pohledávky, trvají déle, neboť v tomto řízení insolvenční správce provede více úkonů. Naproti tomu ale řízení, v nichž nebyla uspokojena žádná přihlášená pohledávka z důvodu nedostatku majetku dlužníka, nejsou nijak výrazně kratší, ač by se to dalo očekávat. Rozdíl činí necelých 6 měsíců, což znamená, že insolvenční řízení, jejichž výsledkem je alespoň nějaké uspokojení přihlášené pohledávky, je průměrně o třetinu delší, než řízení, jehož výsledkem je nulové uspokojení.

Za předpokladu, že by jednotlivé pohledávky věřitele vůči jednotlivým dlužníkům nebyly před zahájením insolvenčního řízení vymáhány prostřednictvím civilního, rozhodčího řízení, či by neexistoval notářský zápis s přivolením k přímé vykonatelnosti, lze z osobní zkušenosti odhadem konstatovat, že je insolvenční řízení rychlejší způsob uplatnění pohledávky, neboť od podání žaloby soudu zpravidla uplyne několik měsíců, než je soudem vydán

platební rozkaz, který se nemusí podařit soudem řádně doručit. Pak nastává další delší období po zrušení platebního rozkazu, než je ve věci nařízeno jednání, které může probíhat běžným způsobem, jako řízení sporné, ale často u problematických dlužníků dochází k vydání rozsudku pro zmeškání (což je ještě pořád rychlejší varianta řízení, než je běžné sporné řízení) – tedy rozsudku vydávaného v situaci, kdy se žalovaný bez omluvy nedostaví. Má se za to, že žalovaný žalobní návrh uznává. Až poté disponuje žalobce/věřitel vykonatelným titulem nezbytným pro zahájení exekuce. Nicméně věřitel je v tomto způsobu uplatnění své pohledávky nucen vydávat další náklady, které spočívají minimálně v zaplacení soudního poplatku ve výši 5% žalované částky a nákladech na případné právní zastoupení – tedy minimálně sepsí žaloby. Lze tedy konstatovat, že mimo rychlost řízení je insolvenční řízení rovněž levnějším způsobem uspokojení pohledávky, má-li dlužník nějaký majetek.

Z celkového počtu 17 insolvenčních návrhů bylo 10 podáno samotným dlužníkem, z toho za 3 dlužníky byl podán insolvenční návrh prostřednictvím likvidátora. Pomineme-li tedy insolvenční řízení z podnětu likvidátora, je poměr věřitelských a dlužnických návrhů stejný. Nelze tedy s přesvědčením hovořit o tom, že by statutární orgány plnily své zákonné povinnosti týkající se podání insolvenčního návrhu, jsou-li zde skutečnosti nasvědčující tomu, že je společnost předlužená či jí hrozí platební neschopnost, popřípadě že se ve stavu platební neschopnosti nachází. Jde tedy o tzv. nezdravé společnosti, jejichž statutární orgány často nejednají s péčí řádného hospodáře. Určitou laxnost podporuje u těchto dlužníků zcela jistě jejich právní forma, a to forma společností s ručením omezeným, které ručí pouze do výše svého základního kapitálu, který je často v minimální výši. Statutární orgán takové společnosti spoléhá na jakousi beztrčnost a nepostižitelnost jeho osoby vzhledem k samostatné právní subjektivitě společnosti s ručením omezeným.

Až na jednu výjimku probíhají či probíhala všechna řízení formou konkurzního řízení. Touto výjimkou tvoří společnost – dlužník VBC a. s., která svou nepříznivou finanční situaci překonala v rámci moratoria a její úpadek nebyl po skončení moratoria osvědčen a řízení tak bylo zastaveno.

Z celkem jedenácti ukončených konkurzů byla pohledávka sledované společnosti uspokojena alespoň částečně v pouhých třech případech. V ostatních osmi byl konkurz ukončen pro nedostatek majetku. Tento fakt jen dokresluje skutečnost, že statutární orgány jednotlivých dlužníků zřejmě neplní včas své návrhové povinnosti a zastupované subjekty ponechávají až do stavu totálního předlužení, popřípadě mohou tyto firmy zneužívat k páchání

trestné činnosti. Průměrná výše přihlášených pohledávek v rámci ukončených řízení (mimo dlužníka VBC a. s.) byla 1.886.756,82Kč. Průměrná výše všech přihlášených pohledávek je 1.433.252,05Kč. Pro účely poměření průměrné výše výtěžku, který činí 185.680,87Kč je ale vhodnější vzít v úvahu průměrnou výši přihlášených pohledávek ukončených insolvenčních řízení. Výtěžek se tak pohybuje na úrovni 9,84% přihlášené pohledávky. Pro obecnou aplikaci těchto závěrů ale není dostatečné množství relevantních údajů, neboť jak bylo již výše řečeno, 72,7% z ukončených řízení skončilo pro nedostatek majetku s nulovým výtěžkem.

3.2.2 Exkurz do vybraného insolvenčního řízení - konkurzu

Vzhledem k existenci jediného dlužníka, který byl v pozici dodavatele vůči věřiteli, bude popsán vývoj insolvenčního řízení na tomto dlužníkovi. Na příkladu tohoto insolvenčního řízení bude demonstrováno, jak probíhá konkurz v případě, kdy dlužník vlastní alespoň nějaký majetek. Insolvenční řízení stále probíhá, ale blíží se rozvrhovému usnesení a konečné zprávě, neboť proběhlo zpeněžení téměř veškerého majetku dlužníka.

Jde o českou společnost ABC, s. r. o., která má jediného společníka – italskou společnost (AMC S. P. A.). Tato společnost (dále označována jako „dlužník“) byla zapsána do obchodního rejstříku 21. července 2006 a působila v oblasti obchodu s elektronikou - dodávala zboží konkrétní značky českým odběratelům. 4. 1. 2011 podal dlužník příslušnému soudu dlužnický insolvenční návrh spojený s návrhem na prohlášení konkurzu.

Jak dlužník uvádí ve svém insolvenčním návrhu, dostal se již koncem roku 2008 do nepříznivé situace v oblasti cash flow a financí. Dlužník svou situaci popisuje jako důsledek dopadů krize na světových finančních trzích, kdy jejím důsledkem opadl zájem spotřebitelů o koupi domácích spotřebičů, přičemž mandatorní provozní náklady zůstaly stejné, či se zvýšily. Dlužník se pak také potýkal s konkurencí a postojem spotřebitelů vůči jeho značce, kteří ji vnímali spíše jako tzv. „low-end“. Tyto okolnosti měly vliv na pokles obrátu společnosti o 71%.

Zásadní problém u dlužníka nastal tím, že na jeho jediného společníka – italskou společnost – byl prohlášen konkurz dle zákonů Italské republiky. Toto mělo rovněž vliv na sesterskou společnost na Slovensku a Itálii, které se dostaly rovněž do úpadkové situace a byl na ně vyhlášen také konkurz.

Insolvenční správce posoudil hospodaření dlužníka tak, že vzhledem k probíhajícímu konkurzu italského jediného společníka byl osud české dceřiné společnosti opomíjen a dlouhodobě ignorován, a zejména nečinnost mateřské společnosti, tak nečinnost statutárního orgánu nechala společnost dojít až do krizového stavu.

Celkové závazky dlužníka dle jeho sdělení činily více než 38.238.629Kč, přičemž všechny po splatnosti více než 30 dnů a majetek dlužníka jím byl vyčíslen na 6.383.012,24Kč. Celkový počet věřitelů byl uveden více než 40. Dlužník tak naplnil podmínku úpadku jak v podobě platební neschopnosti, tak v podobě předlužení. Dlužnickým insolvenčním návrhem splnil své povinnosti vyplývající z insolvenčního zákona (návrhová povinnost).

Dlužníkovi byla již 6. 1. 2011 uložena povinnost zaplatit zálohu na náklady insolvenčního řízení ve výši 50.000Kč, a to do 3 dnů od nabytí právní moci usnesení o uložení povinnosti zaplatit zálohu. Dlužník zálohu zaplatil řádně a včas.

Již 27. 1. 2011, tedy tři dny po zaplacení zálohy na náklady insolvenčního řízení vydal soud usnesení, jímž byl zjištěn úpadek dlužníka a prohlášen konkurz s účinky téhož dne. Součástí usnesení byla výzva věřitelům, kteří dosud nepodali své přihlášky, aby tak učinili nejpozději do 30 dnů ode dne rozhodnutí o úpadku, a zároveň je vyzval, aby věřiteli sdělili, jaká zajištění uplatňují na věcech dlužníka, jeho právech, pohledávkách či jiných majetkových hodnotách. Dále soud vyzval ty, kteří mají své závazky vůči dlužníkovi, aby tyto napříště plnily insolvenčnímu správci, který byl ustanoven téhož dne před vydáním usnesení o úpadku. Soud rovněž nařídil přezkumné jednání na samý konec zákonné dvouměsíční lhůty tak, aby se konalo 24. 3. 2011. Na stejný den také svolal schůzi věřitelů, která se konala po přezkumném jednání. Díky tomu, že se věřitel vzdal odvolání proti usnesení o úpadku, resp. proti ustanovení insolvenčního správce, nabylo usnesení o úpadku právní moci dne 1. 2. 2011 a řízení tak bylo uspíšeno.

Vzhledem k existenci zahraničních věřitelů (Slovensko, Itálie, Bosna a Hercegovina) zveřejnil soud také výzvu k podávání přihlášek pohledávek, spolu s jednoduchou verzí přihlášky ve 12 evropských jazycích. Ukázka těchto dokumentů je v Příloze PII.

Do insolvenčního řízení se přihlásilo 39 věřitelů, přihláška jednoho z nich byla odmítnuta z důvodu zmeškání lhůty pro podávání přihlášek. Ze zprávy insolvenčního správce ale vyplynulo, že závazky vůči jedinému společníkovi a sesterským společnostem činily 37.084.682Kč. Žádný z těchto subjektů svou pohledávku do řízení nepřihlásil, ač byla vý-

zva k přihlášení prokazatelně doručena. Celková výše přihlášených pohledávek činila 4.634.936,45Kč. Popřena byla pouze pohledávka co do pravosti ve výši 910Kč.

Problematickou otázkou se ale staly zapodstatové pohledávky. Dlužník měl sice jen pět zaměstnanců, ale vysoké mzdové náklady. Jelikož musel insolvenční správce dostát povinností vyplývajícím ze zákoníku práce, bylo nutné ukončit pracovní poměry zaměstnanců výpovědí z organizačních důvodů, což přineslo značné náklady z titulu vyplacení odstupného. Jejich výše byla ve zprávě insolvenčního správce vyčíslena na 1.795.829Kč. Zaměstnanci projeví vůli čerpat i řadu benefitů, které jim vyplývaly z pracovních smluv při ukončení pracovního poměru (jako například 24 násobek mzdy generální ředitelky při ukončení pracovního poměru). Tento nárok vznesený generální ředitelkou, odpovídající částce 2.160.000Kč byl insolvenčním správcem zpochybňován jako za rozporný s dobrými mravy a nadto uvedl, že by tento nárok přesáhl více než 50% nezajištěných pohledávek. Ale vzhledem k tomu, že insolvenční správce neměl zájem přikročit k žalobě na určení, jednal v součinnosti s věřiteli a zástupci věřitelů s generální ředitelkou za účelem dosažení určitého kompromisu. Jednání však nepřinesla žádný výsledek, proto byla svolána schůze věřitelů, kde byla odhlasována výše odstupného. Většina věřitelů hlasovala pro vyplacení částky 321.716Kč odpovídajícího zákonnému odstupnému. Tím se podařilo dosáhnout vyššího poměrného uspokojení pohledávek věřitelů.

Vzhledem k tomu, že počet věřitelů nepřesáhl 50, byla sledovaná společnost navržena jako zástupce věřitelů a tím byla také jednomyslně zvolena. Zástupce věřitelů se řízení aktivně účastnil. Insolvenční správce mu předkládal ke schválení návrhy na způsoby zpeněžení majetku, náklady za inzerci jednotlivých položek soupisu majetkové podstaty či návrh smlouvy o provedení dobrovolné dražby účastnických cenných papírů. Zástupce věřitelů se rovněž aktivně účastnil jednání s generální ředitelkou o výši jejího odstupného společně s insolvenčním správcem.

V soupisu majetkové podstaty dlužníka byl jeho majetek insolvenčním správcem ohodnocen na 1.690.000Kč. Vedle běžných položek, jako je kancelářské vybavení, určitá hotovost či peněžní prostředky na bankovních účtech, zboží a pohledávky, se stala spornou položkou vlastnictví akcií společnosti Elektro a. s. Jmenovitá hodnota akcií byla 260.000Kč. Emitent projevil zájem koupit tyto akcie za částku blízkou jmenovité hodnotě. První posudek znalce však ohodnotil akcie na částku 24.800.000Kč. Druhý posudek už cenu akcií zredukoval na 6.700.000Kč. Nicméně šlo na první pohled o zajímavé aktivum pro věřitele. Insolvenční správce demonstroval svůj zájem zpeněžit tyto akcie v dobrovolné dražbě,

jakožto nejtransparentnějším způsobu prodeje. Tento záměr ovšem napadl emitent akcií, který namítl, že jde o akcie převoditelné pouze se souhlasem valné hromady. Případná smlouva o převodu cenných papírů by tak byla dle názoru emitenta stižena neplatností. Insolvenční správce ale argumentoval zvláštnostmi insolvenčního řízení a svou argumentaci také podpořil analogickou aplikací rozhodnutí Nejvyššího soudu ohledně omezení převoditelnosti akcií v souvislosti s převodem podniku, kdy Nejvyšší soud neplatnost převodu akcií bez souhlasu valné hromady vyvrátil. Emitent proto požádal Vrchní soud, aby v rámci své dozorové činnosti zabránil dražbě akcií. Tento se ovšem vyjádřil, že podobné rozhodnutí nespadá do jeho pravomoci, resp. že jde o natolik komplikované rozhodnutí, které nemůže být v rámci dohledové činnosti vydáno a odkázal účastníky civilní soudní řízení o neplatnosti dražby. Nešlo by tedy o incidenční spor.

Co se týká dalšího majetku, ten insolvenční správce téměř všechen (až na doménu dlužníka) zpeněžil prostřednictvím prodeje mimo dražbu – inzercí v konkurzních novinách a pohledávky aktivně vymáhá. Zajištěný věřitel byl uspokojen výtěžku prodeje zajištění a ve zbývající části se účastní řízení jako věřitel nezajištěný. Dále proběhla dražba akcií, kdy byly tyto vydraženy za vyvolávací cenu 6.500.000Kč. Takto získaná částka by významně přispěla k uspokojení všech věřitelů, nicméně jako se dalo očekávat, emitent vzápětí podal žalobu na neplatnost dražby. Insolvenční správce tak prozatím navrhnul provedení částečného rozvrhu. Soud příslušný k rozhodnutí o neplatnosti dražby žalobu emitenta zamítnul, a tak mohl insolvenční správce přikročit k vypracování návrhu konečné zprávy, aby mohla být předložena věřitelskému orgánu, což insolvenční správce uvedl ve své zprávě o průběhu zpeněžení ze dne 4. 2. 2014.

Konečná zpráva a rozvrhové usnesení prozatím nebylo v průběhu zpracovávání této práce v insolvenčním rejstříku zveřejněno. V řízení neproběhly žádné incidenční spory. Nicméně po více než třech letech se toto řízení blíží ke konci s relativně dobrým výsledkem. Toto insolvenční řízení lze zhodnotit jako úspěšné, insolvenční správce činil veškeré kroky bez zbytečného odkladu, nevznikaly zbytečné prostoje a fungovala vzájemná spolupráce věřitelských orgánů a insolvenčního správce tak, aby bylo dosaženo účelu insolvenčního řízení co nejdříve.

3.3 Efektivita vymáhání pohledávek

Tato kapitola praktické části práce bude, a z logiky věci může, pojednávat o ukončených insolvenčních řízeních a jejich výtěžku. Předmětem bude tedy hlavně zhodnocení, nakolik

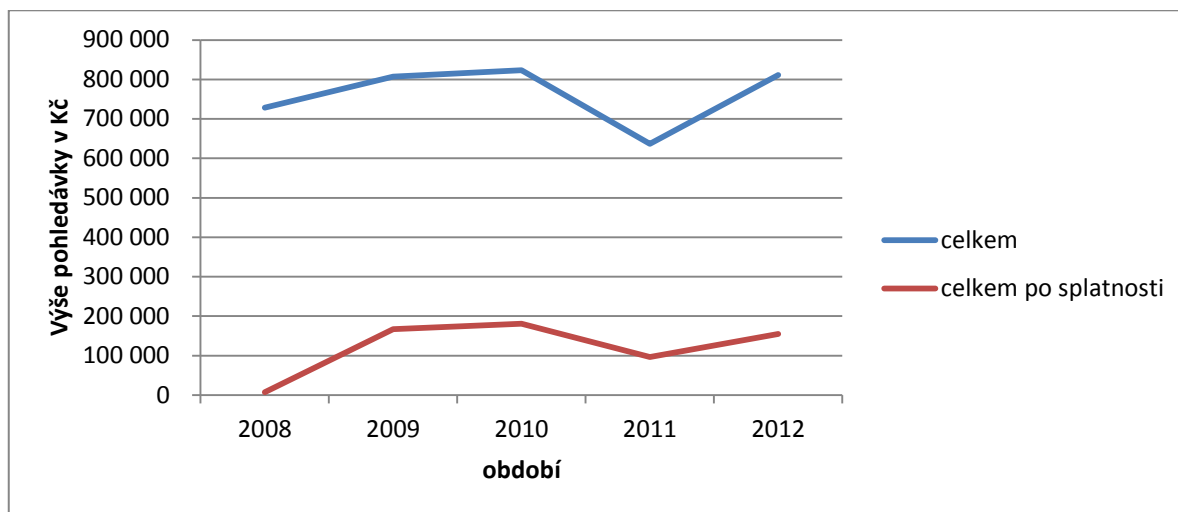
je efektivní vymáhání pohledávek v rámci insolvence. Nejprve bude ale vhodné nastínit vývoj stavu a struktury pohledávek sledované společnosti a uvést několik srovnávacích údajů. Na základě krátké a stručné analýzy stavu pohledávek bude možno posoudit souvislosti s objemem pohledávek přihlašovaných do insolvenčních řízení. Pro účely srovnání bude uvažováno s celkovým objemem pohledávek po splatnosti, ačkoliv v rámci insolvenčního řízení dochází k zesplatnění i dosud nesplatných pohledávek.

Tabulka 4 Přehled stavu a struktury pohledávek v období 2008-2012

Nesplacené pohledávky v tis.	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2012
Ve splatnosti	721 225	640 169	642 412	539 656	656 609
Do 30 dnů po splatnosti	1 776	100 488	65 386	68 352	96 810
Do 90 dnů po splatnosti	159	57 561	52 209	2 532	31 355
Do 180 dnů po splatnosti	385	3 419	52 051	2 974	2 733
Do 360 dnů po splatnosti	447	1 735	6 823	4 543	2 408
Více než 360 dnů po splatnosti	4 632	3 724	4 667	18 444	21 425
Celkem	728 624	807 096	823 548	636 501	811 340
Celkem po splatnosti	7 399	166 927	181 136	96 845	154 731
Podíl pohledávek po splatnosti na celkových pohledávkách	1,02%	20,68%	21,99%	15,22%	19,07%

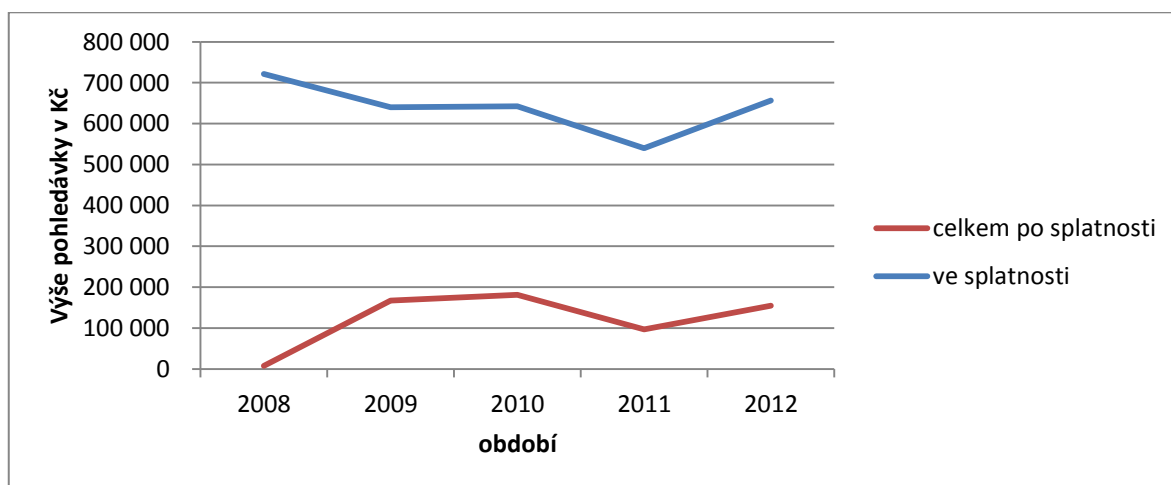
Zdroj: vlastní zpracování z údajů dostupných v obchodním rejstříku a sbírce listin na www.justice.cz

Tabulka 4 uvádí přehled stavu a strukturu pohledávek v období let 2008 – 2012. Podstatná část pohledávek je ve splatnosti. Společnost má nastavenou vůči svým odběratelům většinou základní lhůtu splatnosti, a to v délce trvání 30 dnů. Jako rizikové lze posuzovat všechny pohledávky po splatnosti, nicméně pohledávky do 30 dnů po splatnosti jsou ovlivňovány značnou měrou tím, že sledovaná společnost poskytuje možnost nákupu spotřebního zboží prostřednictvím spotřebitelského úvěru a společnosti poskytující tyto úvěry obvykle hradí své závazky vůči sledované společnosti v reálném intervalu 31 dnů. Podíl takový pohledávek na celkovém objemu pohledávek do 30 dnů po splatnosti není znám, proto bude uvažováno s celkovým objemem pohledávek do 30 dnů po splatnosti. Srovnáním podílu celkových pohledávek po splatnosti na celkových pohledávkách lze konstatovat, že až na první rok sledovaného období se podíl pohledávek po splatnosti pohybuje okolo 20%.

Graf 3 Vývoj výše pohledávek sledované společnosti v letech 2008 - 2012

Zdroj: vlastní zpracování

Vývoj a vzájemný poměr celkových evidovaných pohledávek a celkových pohledávek po splatnosti, které s sebou nesou větší míru rizika, uvádí Graf 3. U těchto skupin pohledávek lze sledovat v zásadě stejný vývoj. Bližší pohled si ale zaslouží vzájemný poměr pohledávek ve splatnosti a pohledávek po splatnosti, jak ukáže následující výklad.

Graf 4 Vzájemný poměr pohledávek ve splatnosti a po splatnosti v období 2008 - 2012

Zdroj: vlastní zpracování

Co se týká struktury pohledávek sledované společnosti, znázorněné v Grafu 4, lze vypočítat jasný sestupný trend objemu pohledávek ve splatnosti a naopak vzestupný trend pohledávek po splatnosti. V zásadě lze zde pozorovat dopad hospodářské krize a problémy s platební schopností odběratelů, na které se hospodářská situace v oblasti spotřební elektro podepsala. Tento protichůdný vývoj končí rokem 2011 a k 31. 12. 2012 dochází k nárůstu objemu jak pohledávek ve splatnosti, tak pohledávek po splatnosti, tj. lze usuzovat, že se stav v hospodářství minimálně stabilizoval a s rostoucím objemem pohledávek narůstá i objem pohledávek po splatnosti⁶.

Dále bude uvedeno, jaký procentuální podíl na celkovém objemu pohledávek sledované společnosti se řeší v rámci insolvenčního řízení v jednotlivých letech. Vzhledem k tomu, že údaje o stavu pohledávek ve splatnosti a po splatnosti za rok 2013 nebyly dosud publikovány, ani nebyly poskytnuty, nelze srovnání provést. Bude tedy uvažováno pouze období 2008-2012. Jak je vidět v Tabulkách 5 – 9, je podíl přihlášených pohledávek do insolvenčních řízení na celkových pohledávkách sledované společnosti relativně nízký.

Tabulka 5 Poměr pohledávek uplatňovaných v insolvenčním řízení v roce 2008

Dlužník	Přihlášená pohledávka (Kč)	Výtěžek (Kč)	Pohledávky celkem (tis. Kč)	Podíl přihlášených na celkových pohledávkách
OBC s.r.o.	880 788,00	553 954,67		
RBC s. r. o.	20 181,00	584,15		
PBE s. r. o.	70 597,50	neukončeno		
Celkem	971 566,50	554.538,82	728 624	0,13%

Zdroj: vlastní zpracování

V roce 2008, kdy nabyl účinnosti insolvenční zákon, přihlásila sledovaná společnost do insolvenčních řízení vedeným vůči třem dlužníkům pohledávky v celkové hodnotě

⁶ Zejména 29% nárůst u pohledávek do 30 dnů po splatnosti, což je ovlivněno platebními zvyklostmi společností poskytujících spotřebitelský úvěr

971.566,50Kč, což představovalo podíl 0,13% na celkovém objemu evidovaných pohledávek sledované společnosti v daném roce. Ve dvou ukončených řízeních byla sledovaná společnost uspokojena alespoň částečně, třetí řízení není dosud pravomocně ukončeno. Efektivita vymáhání pohledávek ve sledovaném roce odpovídá 61,6%. Nicméně toto číslo značně ovlivňuje úspěšný konkurz společnosti OBC s. r. o., která disponovala nemovitým majetkem, který byl zpeněžen za 4.137.100,80Kč a celkové její přihlášené pohledávky činily 5.560.755,18Kč nepředstavovaly extrémní předložení úpadce. Úpadce neměl žádného zajištěného věřitele, a tak po odečtení nákladů insolvenčního řízení (cca 620.000Kč) zbylo k rozdělení dostatek prostředků, které zajišťovaly uspokojení přihlášených věřitelů ve výši 62,9%. Pro úplnost nutno dodat, že insolvenční řízení v tomto případě bylo zahájeno zřejmě včas na návrh věřitele.

V druhém případě konkurzu zahájeného na návrh dlužníka RBC s. r. o., kdy došlo k uspokojení přihlášené pohledávky pouze ve výši 2,9%, úpadce nedisponoval žádným nemovitým majetkem, který by pomohl zefektivnit a zvýšit získaný výtěžek konkurzu. Výtěžek nezkrsluje ani existence zajištěných věřitelů. V řízení byly pouze zapodstatované pohledávky a přihlášené pohledávky bez zajištění. Majetková podstata byla zpeněžena za 665.836,04Kč (částka byla ponížena o náklady řízení ve výši cca 126.000Kč) a přihlášené pohledávky byly ve výši 18.283.585,79Kč. Společnost byla tedy extrémně předložena, kdy hodnota jejího majetku činila cca 889 tis. Kč (výtěžek zpeněžení před odečtením zapodstatovaných pohledávek). V tomto konkrétním případě bylo účetnictví úpadce vedeno naprosto nesprávně, insolvenční správce dokonce zvažoval možnost vymáhat náhradu škody v souladu s tehdy platným a účinným obchodním zákoníkem na jednatelem společnosti, který byl za jeho vedení zodpovědný. Nicméně po dohodě s věřiteli přenechal toto právo jim, neboť soudním řízením by byly vydávány další prostředky z již tak nedostačující majetkové podstaty.

Třetí řízení, které není dosud pravomocně skončeno, i když byla ze strany insolvenčního správce předložena konečná zpráva 11. 4. 2013, se týkalo úpadce, který jako jeden z mála dlužníků sledované společnosti vlastnil nemovitý majetek, který by mohl sloužit k uspokojení pohledávek věřitelů. Šlo o dlouhé a komplikované řízení nejen z důvodu existence incidenčních sporů, ale také z důvodu toho, že původní insolvenční správce nebyl schopen pro zdravotní důvody vykonávat svou činnost a byl nahrazen správcem jiným. Celkové příjmy konkurzu činily 10.060.218,62Kč. Po odečtení uspokojení zajištěných věřitelů, zapodstatovaných pohledávek a nákladů řízení nezbyly na uspokojení nezajištěných věřitelů

žádné finanční prostředky. Výtěžek tohoto konkurzu bude pro sledovanou společnost nulový.

Tabulka 6 Poměr pohledávek uplatňovaných v insolvenčním řízení v roce 2009

Dlužník	Přihlášená pohledávka (Kč)	Výtěžek (Kč)	Pohledávky celkem (tis. Kč)	Podíl přihlášených na celkových pohledávkách
VBC a. s.	352 917,96	--		
BBC s.r.o. v likvidaci	267 938,50	3 064,49		
Celkem	620 856,46	3 064,49	807 096	0,08%

Zdroj: vlastní zpracování

V roce 2009 byly zahájeny dvě insolvenční řízení, přičemž jedno z nich – řízení dlužníka VBC a. s. bylo ukončeno pro neosvědčení úpadku po prohlášení moratoria. Jediné insolvenční řízení – konkurz – tohoto roku bylo zahájeno na návrh dlužníka. Celkové přihlášené pohledávky (žádné zajištěné) činily 18.120.296,66Kč. Čistý výtěžek zpeněžení majetkové podstaty byl pouze ve výši 207.247,04Kč, a tedy uspokojení věřitelů bylo pouze z 1,14% přihlášené pohledávky. Opět se ukázalo, že jde o společnost, jejíž závazky několikrát překročily její majetek, který tvořily pouze zásoby, movité věci – vybavení kanceláří a pohledávky. Tedy takový majetek, který při zpeněžení má hodnotu podstatně menší, než je účetní.

Tabulka 7 Poměr pohledávek uplatňovaných v insolvenčním řízení v roce 2010

Dlužník	Přihlášená pohledávka (Kč)	Výtěžek (Kč)	Pohledávky celkem (tis. Kč)	Podíl přihlášených na celkových pohledávkách
ZBC s. r. o. v likvidaci	186 790,00	0		
SBD s. r. o.	113 963,00	0		
KBC s.r.o.	428 027,00	0		
Celkem	728 780,00	0	823 548	0,09%

Zdroj: vlastní zpracování

Rok 2010 je pro celkovou výši pohledávek uplatňovaných v rámci insolvenčního řízení srovnatelný s předešlými lety, ovšem s podstatným rozdílem, že prostřednictvím insolvenčního řízení nebylo vymoženo ničeho. Všechny tři konkurzy skončily pro nedostatek majetku dlužníka. Ve dvou případech šlo o návrh ze strany dlužníka (resp. jeden byl reálně podán statutárním orgánem, neboť v druhém případě podával návrh na konkurz likvidátor).

V případě úpadce SBD s. r. o. je ale pravděpodobné, že bude alespoň část pohledávky sledované společnosti uspokojena, neboť závazek úpadce byl zajištěn blanko směnkou avalovanou statutárním orgánem, který je fyzickou osobou. V současné době sledovaná společnost disponuje pravomocným exekučním titulem a vymáhá pohledávku prostřednictvím exekučního řízení. Vzhledem k nulovému výsledku insolvenčního řízení je možné, že bude pohledávka uspokojena, byť jen z části. Náklady soudního řízení sestávaly pouze ze soudního poplatku, jelikož sledovaná společnost zaměstnává svého právníka. Nebylo tedy nutné vydávat další náklady spojené s vymáháním pohledávky, které by nemusely být soudem ve skutečné výši přiznány k náhradě ze strany žalovaného. Nicméně nebude-li exekučním řízením vymoženo ani skutečných nákladů řízení sestávajících se ze soudního poplatku, navýší se nedobytná pohledávka o další částku.

Tabulka 8 Poměr pohledávek uplatňovaných v insolvenčním řízení v roce 2011

Dlužník	Přihlášená pohledávka (Kč)	Výtěžek (Kč)	Pohledávky celkem (tis. Kč)	Podíl přihlášených na celkových pohledávkách
EBD s.r.o.	1 468 917,00	0		
ABC s. r. o.	635 194,40	neukončeno		
Celkem	2.104.111,40	0	636 501	0,33%

Zdroj: vlastní zpracování

V roce 2011 dochází k nárůstu celkového objemu přihlášených pohledávek jak v absolutních číslech, tak v poměru k celkovým pohledávkám sledované společnosti. 68,9% z objemu přihlášených pohledávek je naprosto nedobytných, neboť insolvenční řízení skončilo s nulovým výtěžkem. Určitá pravděpodobnost alespoň částečného uspokojení přihlášených pohledávek v objemu 4,6 mil. Kč do insolvenčního řízení úpadce ABC s. r. o. existuje, neboť úpadce disponuje majetkovou podstatou v určité hodnotě. Pohledávka zajištěného

věřitele činí cca 10% z celkového objemu přihlášených pohledávek. Bližší informace o průběhu tohoto řízení jsou uvedeny v kapitole 3.2.2. výše.

Tabulka 9 Poměr pohledávek uplatňovaných v insolvenčním řízení v roce 2012

Dlužník	Přihlášená pohledávka (Kč)	Výtěžek (Kč)	Pohledávky celkem (tis. Kč)	Podíl přihlášených na celkových pohledávkách
SBC s.r.o. v likvidaci	8 961 493,00	0		
PBC s.r.o.	1 278 014,00	0		
PBD s.r.o.	6 313 887,49	0		
EBC s.r.o., v likvidaci	154 273,00	neukončeno		
JBC s.r.o.	18 062,00	neukončeno		
Celkem	16 725 729,49	0	811 340	2,06%

Zdroj: vlastní zpracování

Rok 2012 se vyznačuje nejvyšším počtem zahájených insolvenčních řízení, kde je sledovaná společnost věřitelem, rovněž nejvyšším objemem přihlášených pohledávek a prudkým nárůstem podílu přihlášených pohledávek vůči celkovým pohledávkám sledované společnosti. Na celkovém objemu více než 16 mil. Kč se podílejí podstatou měrou dvě společnosti v úpadku, kdy jejich společný závazek vůči sledované společnosti činí 91,3%. Příčina vzniku takto vysokých pohledávek, které nebyly nijak řešeny (ať pozastavením dodávek či přistoupení k soudnímu vymáhání), stojí na špatném manažerském rozhodnutí, kdy vedení společnosti mělo zájem řešit nepříznivou situaci dlužníků prostřednictvím těsnější spolupráce, ale poskytnutí širší platformy pro prodej zboží, investice do marketingu dlužníků a určitá benevolence ze strany vedení sledované společnosti ve spojení s nekalými úmysly úpadců, pro které byli zástupci statutárních orgánů také trestně stíháni, mělo za následek rychlý nárůst pohledávek vůči těmto úpadcům.

Poměr dlužnických a věřitelských návrhů je 3:2. Tři řízení skončila s nulovým výtěžkem, dvě z pěti insolvenčních řízení nebyla dosud ukončena, nicméně z údajů v insolvenčním rejstříku vyplývá, že do konkurzního řízení úpadce JBC s. r. o. byly podány přihlášky pohledávek v celkové hodnotě 794.437,20Kč. Tento případ konkurzu je příkladem, kdy dlužník relativně včas podal návrh na zahájení insolvenčního řízení, neboť počet jeho závazků není nikterak vysoký. Účetnictví úpadce je vedeno správně, statutární orgán spolu-

pracuje se správkyní. Jeho majetek sice tvoří pouze věci movité, peníze na účtu a pohledávky, ovšem při bližším pohledu je možné zjistit, že úpadek tohoto dlužníka by mohl být důsledkem druhotné platební neschopnosti, neboť dlužník eviduje sice jen 3 pohledávky, ovšem v celkové výši cca 455tis. Kč, z toho 15tis. Kč je tvořeno nedobytnou pohledávkou a 435tis. Kč bylo přihlášeno do insolvenčního řízení dlužníka úpadce. Insolvenční správce očekává uspokojení této pohledávky úpadce pouze ve výši 90tis. Kč a celkový výtěžek ze zpeněžení majetkové podstaty ve výši cca 107tis. Kč, který bude postačovat pouze na úhradu nákladů řízení a úhradu zapodstatových pohledávek. Uspokojení nezajištěných věřitelů insolvenční správce nepředpokládá, a pokud ano, potom v nepatrné výši. Lze tedy předpokládat nulový výsledek tohoto insolvenčního řízení.

Druhé neukončené insolvenční řízení je ve fázi, kdy nelze zatím odhadnout výsledek. Předmětem majetkové podstaty jsou pouze pohledávky ve výši cca 2 mil Kč a finanční prostředky cca 30tis Kč. Insolvenční správce prozatím pracuje na tom, aby zjistil dobytost pohledávek, a podniká kroky za účelem jejich vymáhání.

Tabulka 10 Poměr pohledávek uplatňovaných v insolvenčním řízení v roce 2013

Dlužník	Přihlášená pohledávka (Kč)	Výtěžek (Kč)	Pohledávky celkem (tis. Kč)	Podíl přihlášených na celkových pohledávkách
NBC s.r.o.	834 326,00	0		
MBC S. r.o.	946 663,00	neukončeno		
Celkem	1 780 989,00	0	neznámé	--

Zdroj: vlastní zpracování

V roce 2013 nelze provést srovnání celkového objemu přihlášených pohledávek s celkovým objemem pohledávek z důvodu chybějících dat. Nicméně v tomto roce byla zahájena dvě insolvenční řízení na návrh věřitelů, z nichž jedno bylo již ukončeno s nulovým výtěžkem.

Výtěžek dosud neukončeného insolvenčního řízení úpadce MBC s. r. o. lze předpokládat pro sledovanou společnost ve velmi nízké hodnotě. Úpadek má celkové závazky, resp. do řízení byly podány přihlášky pohledávek ve výši přesahující 366 mil. Kč, úpadek nemá žádné nemovité věci, finanční prostředky, vlastní pouze zásoby v hodnotě cca 4,5 mil Kč,

které jsou zadržovány zajištěným věřitelem, jiné drobné věci movité, ochrannou známku a pohledávky, z velké části nedobytné ve výši cca 139 mil Kč.

Graf 5 Vývoj podílu přihlášených pohledávek na celkových pohledávkách v obd. 2008-2012

Zdroj: vlastní zpracování

4 ZHODNOCENÍ A ZÁVĚREČNÁ DOPORUČENÍ

Z celkového počtu insolvenčních řízení, kde je sledovaná společnost přihlášeným věřitelem, a která jsou vedena za účinnosti insolvenčního zákona, jich bylo ukončeno prozatím 12. Jak bylo již dříve v práci uvedeno, průměrný výtěžek činí 9,84% přihlášené pohledávky. Tento výsledek zkresluje mimořádně úspěšný výtěžek insolvenčního řízení úpadce OBC s. r. o., jinak výtěžnost ostatních konkurzů čítá jednotky procent. Dalo by se tedy očekávat, že výtěžek u zahájených a dosud neskončených řízení, kde je objem přihlášených pohledávek ve výši 1 824 789,90 Kč, se bude pohybovat v celkové částce 185 680,87 Kč. Tato částka je v zásadě pouze orientační. Jak bylo možno vysledovat v předchozí kapitole, přihlašované pohledávky rostou a jejich uspokojení klesá, resp. v posledních čtyřech sledovaných letech (zahrnut i rok 2013) je výtěžek insolvenčního řízení pro sledovanou společnost nulový, a to v 72,7% případů. Průměrná délka insolvenčního řízení celkového zkoumaného souboru je v délce trvání 678 dnů. Průměrná délka insolvenčních řízení, v nichž byla sledovaná společnost uspokojena alespoň částečně, je v délce trvání 919 dnů.

Na půdě VŠE v Praze vznikl výzkumný tým, jehož úkolem je výzkum insolvence. Výzkumný projekt je registrován u Technologické agentury České republiky a jeho podrobné výsledky lze nalézt na stránkách www.vyzkuminsolvence.cz. Z šetření výzkumného týmu vyplynulo, že průměrná výtěžnost konkurzů a nepatrných konkurzů činí 3,62% (údaje z přelomu roku 2012/2013), přičemž u nezajištěných věřitelů výtěžek činí průměrně pouhých 1,26% a u zajištěných 24,96%. U 49,73% byl výsledek konkurzu s nulovým uspokojením věřitelů. U výzkumu provedeného v druhé polovině roku 2013 s širším výzkumným vzorkem bylo zjištěno, že výtěžek nezajištěných věřitelů se pohybuje na úrovni 3,51% a zajištěných 22,99% a v 54% případů je výtěžnost nulová. Průměrná délka insolvenčního řízení byla 623 dnů. V případě insolvenčního řízení, kde došlo k uspokojení věřitelů, byla délka insolvenčního řízení průměrně 700 dnů. (Kislingerová, 2013)

Srovnáním analýzy provedené v této práci u dlužníků sledované společnosti a výsledkem výzkumů výzkumného týmu VŠE v Praze lze konstatovat, že výtěžnost konkurzů sledované společnosti je sice v průměru vyšší, ale pomineme-li úspěšný konkurz, který zkreslil výsledky zjištění, pohybuje se výtěžnost pod průměrem zjištěným výzkumným týmem VŠE v Praze. Rovněž podíl konkurzů s nulovým uspokojením je ve sledované společnosti podstatně vyšší, a to téměř o 20%. Co se týká průměrné délky insolvenčního řízení, zde se délka insolvenčních řízení, na nichž se sledovaná společnost účastní, nijak zásadně neliší,

pouze o 55 dnů. Značný rozdíl lze ale sledovat u řízení, které přinesly alespoň částečné uspokojení. Zde lze pozorovat rozdíl 219 dnů v neprospěch sledované společnosti. Podprůměrná výtěžnost oproti výsledkům výzkumu VŠE v Praze je zřejmě dána specifickými obory, v kterém podniká sledovaná společnost. Podstatou podnikání obchodních partnerů sledované společnosti je maloobchodní prodej, často realizovaný přes internet.

Pro stanovení obecněji platného závěru ohledně výtěžnosti řízení, která nebyla zastavena pro nedostatek majetku, popřípadě zpeněžením majetkové podstaty byly uspokojeny pouze náklady konkurzu, popřípadě ještě zajištění věřitelé, není v souvislosti se sledovanou společností dostatek relevantních podkladů. Nicméně se výtěžnost pohybuje v jednotkách procent, hovoříme-li o obchodní společnosti s ručením omezeným, která provozuje e-shop nebo zboží pouze překupuje. Takové společnosti nedisponují zpravidla žádným majetkem, provozovny či sklady jsou umístovány v pronajatých prostorech a jediný majetek tvoří zásoby, drobné věci movité, vybavení kanceláří a pohledávky. Výjimečně takové společnosti vlastní nemovitý majetek.

Dlužníci, kteří svou finanční situaci nezvládli natolik, že sami podali návrh na zahájení insolvenčního řízení, či byl tento návrh podán ze strany jejich věřitele, tvoří 1,78% obchodních partnerů sledované společnosti. Jejich celkový společný závazek vůči sledované společnosti ve sledovaném období tvoří celkem 22 932 032,85 Kč. Za sledované období bylo prostřednictvím insolvenčního řízení získáno celkem 557 042,61 Kč. Průměrná výše pohledávky přihlašované do insolvenčního řízení činí 1.433.252Kč, ale tento údaj je zkreslen směrem nahoru dvěma specifickými případy, pohledávkami za dlužníky SBC s. r. o. a PBD s. r. o. (kap. 3.4, výklad pod Tabulkou 9). Mimo exces v roce 2012, zapříčiněný pohledávkami za dlužníky jmenovanými v předchozí větě, činí podíl pohledávek, které jsou předmětem insolvenčních řízení vedených vůči dlužníkům sledované společnosti vždy méně než 0,5% z celkových pohledávek evidovaných sledovanou společností (srovnání pro rok 2013 nebylo možno z důvodu chybějících dat provést).

Sledovaná společnost disponuje zvláštním oddělením správy pohledávek, které sleduje problematické dlužníky a obchodní partnery. V případě, že toto oddělení vyhodnotí situaci dlužníka za dlouhodobě nepříznivou, ve spolupráci s právním oddělením a oddělením, o jehož zákazníka, dodavatele či odběratele jde, stanovuje další postup. Je nezbytně nutné včas zachytit okamžik, kdy se dlužník dostává do stadia, kdy nebude schopen platit své závazky včas. Toto je klíčové pro včasné řešení pohledávek dlužníka a eliminaci ztrát sledované společnosti.

Za účelem monitoringu má sledovaná společnost propojen systém SAP do insolvenčního rejstříku a každé zahájené insolvenční řízení či změnu stavu řízení (např. ze zahájeného na prohlášení konkurzu) sleduje. Informační sestavy jsou zasílány emailem také právnímu oddělení.

Jako problematické body se jeví zejména neznalost situace obchodního partnera, uzavírání ústních ujednání, která jsou později hůře vymahatelná a průkazná, problematika včasného odhalení finančních problémů dlužníka a manažerská obchodní rozhodnutí, která ve svém konečném důsledku blokují činnost oddělení správy pohledávek a právního oddělení, které by jinak činilo potřebné kroky.

4.1 Závěrečná doporučení

Pro větší efektivitu vymáhání pohledávek ať běžnou civilní cestou nebo cestou insolvenčního řízení by bylo vhodné ve sledované společnosti zavést systém limitů a větší kontroly nových obchodních partnerů. Při tzv. založení nového odběratele by bylo vhodnější získávat vedle osvědčení o plátcovství DPH a vyplnění identifikačních údajů důsledně dbát na uzavírání rámcové kupní smlouvy, neboť její součástí je rovněž výhrada vlastnického práva ke zboží, a tak je možné v případě jeho soupisu v exekučním nebo insolvenčním řízení vedeném proti obchodnímu partnerovi získat alespoň dodané zboží zpět či jeho část. U nových obchodních partnerů by bylo vhodné dále stanovit spíše nižší limity objemu dodávek splatných až ve stanovené lhůtě po dodání či požadovat platby předem nebo alespoň platbu zálohy, jejíž výše by měla být dostatečně vysoká, aby byly případné ztráty co nejvíce minimalizovány. Obzvláště velký důraz na platbu předem by měla sledovaná společnost klást při dodávkách zboží nově vzniklým obchodním společnostem bez jakékoliv historie. Tento fakt bude od 1. 1. 2014 ještě naléhavější vzhledem ke snížení minimálního základního kapitálu u společností s ručením omezeným. U stávajících a dlouhodobě spolupracujících obchodních partnerů by bylo rovněž vhodné zavést systém limitů, odvislý například od průměrné výše jejich objednávek a v případě požadavku na dodání většího objemu zboží by bylo vyžadováno zaplacení předem nebo zaplacení zálohy. V úvahu rovněž přichází možnost stanovení kreditních limitů při současném zajištění například osobní blanko směnkou. Popřípadě kombinace limitních opatření.

V ojedinělých případech doposud sledovaná společnost uplatňovala vůči již existujícím dlužníkům přístup spočívající v požadavku vyplnění blankosměnky avalované jednatelem dlužnické společnosti.

Sledovaná společnost musí vždy v konkrétním případě zhodnotit, jestli je vzhledem k finanční situaci dlužníka a výši pohledávky vhodné vymáhat pohledávku soudní cestou, sepisem notářského zápisu s přivolením k přímé vykonatelnosti, či návrhem na zahájení insolvenčního řízení či postačí-li zřízení zajištění dluhu dlužníka.

Nejjednodušším způsobem s teoreticky nejvyšší pravděpodobností uhrazení pohledávky, je zřízení kvalitního zajištění ze strany dlužníka. Tímto zajištěním může být například zástavní právo, vystavení zajišťovací avalované směnky vlastní, přistoupení k dluhu solventní osobou či převzetí dluhu.

Zná-li sledovaná společnost finanční situaci dlužníka a dá-li se předpokládat, že bude pohledávka uhrazena, je vhodnější (v kombinaci s některým druhem zajištění) s dlužníkem sepsat splátkový kalendář, popřípadě ještě lépe si sjednat splátkový kalendář ve formě notářského zápisu s přivolením k přímé vykonatelnosti. Tento způsob je nejlevnější, a pokud by dlužník nedodržel dohodnuté splátky, bylo by možno užít notářský zápis jako exekuční titul.

Nedá-li se očekávat dobrovolné uhrazení dluhu dlužníkem či nesplnil-li dlužník ani aval svou povinnost zaplatit na základě směnky, je nezbytné pohledávku uplatnit u soudu žalobou, jinak by mohlo dojít k jejímu promlčení (za předpokladu, že dlužník svůj dluh již předtím neuznal do důvodu a do výše). Nicméně aktivní vymáhání pohledávek je podmínkou pro tvorbu opravných položek, resp. jejich daňově uznatelnou výši. V tomto okamžiku si musí sledovaná společnost zvážit, jaká varianta je vzhledem k objemu pohledávky výhodnější. Má-li dlužník více věřitelů a jsou-li naplněny podmínky úpadku a není-li předpoklad další společné spolupráce, potom může sledovaná společnost podat návrh na zahájení insolvenčního řízení. Vzhledem k tomu, že soud může požadovat zaplacení zálohy na náklady insolvenčního řízení ve výši 50.000Kč, stává se insolvenční řízení výhodnější oproti soudnímu pro pohledávky vyšší než 1 mil. Kč (soudní poplatek je ve výši 5% z žalované částky). Vzhledem k vlastnímu právnímu oddělení jsou náklady insolvenčního řízení či soudní poplatek jediné přímé náklady, které je nutno vynaložit v souvislosti s pohledávkou dlužníka. Dalo by se tedy konstatovat, že v případě stejného výsledku řízení – tj. po přisouzení soudem zastavení exekuce pro nedostatek majetku a v případě insolvence nulový výtěžek, stojí vytvoření opravné položky k pohledávkám 5% z její hodnoty či paušální částku 50.000Kč.

Pokud by si sledovaná společnost vyhodnotila, že není třeba tvořit opravnou položku k pohledávce v maximální přípustné výši, může vyčkávat, až insolvenční návrh podá jiný věřitel. Doba vyčkávání je samozřejmě limitována promlčecí dobou. Takto by se do případného insolvenčního řízení sledovaná společnost přihlásila s pohledávkou téměř bez dalších nákladů. Pokud by nebylo žádné insolvenční řízení vůči dlužníkovi zahájeno, potom by bylo stále možné podat žalobu na plnění u příslušného soudu.

Ovšem pro výše navržené postupy pro vymáhání pohledávek je nutno vždy zvažovat konkrétní situaci konkrétního dlužníka v souvislosti s hospodářskou situací sledované společnosti v širších souvislostech.

ZÁVĚR

Moderní podoba řešení úpadku v podobě insolvenčního zákona se v České republice realizuje již sedmým rokem. Za dobu existence novodobé úpravy bylo zahájeno velké množství řízení, z nichž převážnou většinu tvoří oddlužení fyzických osob, jehož počty meziročně stále prudce narůstají. Druhou nejpočetnější skupinou jsou konkurzní řízení, kterými se blíže tato práce zabývá a sleduje je z pozice věřitele, který se insolvenčního řízení účastní jako přihlášený věřitel. Meziroční nárůst počtu konkurzů je ve sledovaném období stálý, ovšem ne tak prudký, jako tomu je u oddlužení. Nárůst počtu zahájených insolvenčních řízení odráží hospodářský vývoj společnosti. Zbývající dva nové instituty, tedy moratorium a reorganizace, jsou využívány zřídka. Tato skutečnost je dána tím, že pro splnění podmínek kladených insolvenčním zákonem, je nutné mít vizi a vůli přestat existující či hrozící úpadek. U fyzických osob se oddlužením otevírá cesta, jak tzv. začít znova, bez dluhů. Pro právnické osoby je zase konkurz způsob, jak ukončit existence tohoto subjektu – jde tedy o způsob řešení úpadku tzv. likvidační.

Podnikatel, resp. jeho zákonný zástupce má povinnost podat návrh na zahájení insolvenčního řízení bez zbytečného odkladu poté, co se dozvěděl, že je v úpadku či mu úpadek hrozí, aby mohly být eliminovány další škody způsobené věřitelům nárůstem jejich pohledávek, a zároveň, aby majetková podstata dlužníka nebyla dále zmenšována – tedy aby se uspokojení věřitelů maximalizovalo s ohledem na možnosti. V české realitě ovšem dochází k tomu, že výtěžnost insolvenčních řízení je pouze v řádech jednotek procent. Výjimečně vyšší. Jako alarmující je i to, že výtěžnost zajištěných věřitelů výrazně nepřesahuje 20%

Teoretická část práce tedy mapuje insolvenční řízení nejprve obecně, vymezuje jeho instituty a podmínky, které zákon stanoví pro definici úpadku. Druhý oddíl teoretické části práce je zaměřen na postavení, práva a povinnosti věřitele v insolvenčním řízení, rovněž v souvislosti s druhem jeho přihlášené pohledávky.

V praktické části byla analyzována sledovaná společnost z pohledu jejího postavení jako věřitele – účastníka insolvenčního řízení. Vzhledem k tomu, že sledovaná společnost má stovky obchodních partnerů, podnikatelů působících převážně v oblasti maloobchodního prodeje elektro, podává tato analýza přiměřený obraz ekonomické situace na trhu obchodu s elektro výrobky. Necelá dvě procenta obchodních partnerů sledované společnosti byla účastna insolvenčního řízení na svůj či věřitelský návrh. Vzhledem k tomu, že jde až o „terminální“ fázi, kdy už není často jiného řešení, je možné předpokládat, že problémů

s platební morálkou je mnohem více. Ostatní případy jsou totiž řešeny splátkovými kalendáři, soudním vymáháním apod.

Závěr o insolvenčním řízení jako o „terminální“ fázi života obchodní společnosti (předmětem analýzy nebyla jediná fyzická osoba jakožto dlužník) podporuje fakt, že efektivita insolvenčního řízení je velmi nízká. Pro sledovanou společnost díky jednomu vydařenému insolvenčnímu řízení nikoliv extrémně nízká, jako je tomu v případě obecné průměrné výtežnosti, nicméně nedosahuje uspokojivých hodnot.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] ČESKO, 2006. Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů (insolvenční zákon). Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=62545&fulltext=Insolven~C4~8Dn~C3~AD~20z~C3~A1kon&nr=&part=&name=&rpp=15#local-content>.
- [2] ČESKO, 2009. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonStruct.jsp?page=2&idBiblio=68040&fulltext=&nr=&part=&name=trestn~C3~AD~20z~C3~A1kon&rpp=100#local-content>.
- [3] ČESKO, 1963. Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonStruct.jsp?idBiblio=30398&fulltext=&nr=&part=&name=ob~C4~8Dansk~C3~BD~20soudn~C3~AD~20~C5~99~C3~A1d&rpp=15#local-content>.
- [4] ČESKO, 2004. Zákon č. 253/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů. Dostupné z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=57849&fulltext=&nr=235~2F2004&part=&name=&rpp=15#local-content>.
- [5] HÁLEK, Vítězslav, 2011. *Insolvence ABC*. 1. vyd. Bratislava: Donau Media, 232 s. ISBN 978-80-89364-20-6.
- [6] HÁSOVÁ, Jiřina, 2008. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon): komentář*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, xx, 1056 s. ISBN 9788071795957.
- [7] KISLINGEROVÁ, Eva. Výnos z insolvenčních řízení pro věřitele je minimální. [online]. 2013 [cit. 2014-04-22]. Dostupné z: <http://fph.vse.cz/tiskova-zprava-vedeckeho-tymu-vyzkum-insolvence/>
- [8] KLOBUŠICKÝ, Petr Novela insolvenčního zákona postihující šikanózní insolvenční návrhy. [online]. [cit. 2014-03-18]. Dostupné z: <http://www.kubistovaco.cz/cs/detail/46-novela-insolvencniho-zakona-postihujici-sikanozni-insolvencni-navrhy/?PHPSESSID=bb0c8c7ba5d7d8dccc2d396c1e7c0213>
- [9] KOTOUČOVÁ, Jiřina, 2008 *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). Komentář*. Praha: C. H. Beck, 1056 s. ISBN 978-80-7179-595-7.

- [10] KOZÁK, Jan, BUDÍN, Petr, DADAM, Alexandr a PACHL, Lukáš, 2008. *Insolvenční zákon a předpisy související: Nařízení Rady (ES) o úpadkovém řízení: komentář*. Vyd. 1. Praha: ASPI, xxii, 903 s. Komentáře nakladatelství ASPI. ISBN 978-807-3573-751.
- [11] LANDA, Martin, 2009. *Ekonomika insolvenčního řízení*. Vyd. 1. Ostrava: Key-Publishing, 426 s. Ekonomie (Key Publishing). ISBN 978-80-7418-031-6.
- [12] MARŠÍKOVÁ, Jolana a kol., 2011: *Insolvenční zákon s poznámkami, judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy*. 1. vyd. Praha: Leges, 793 s., ISBN: 9788087212752
- [13] MARŠÍKOVÁ, Jolana, 2011. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele: příručka zejména pro neprávnické*. 2. aktualiz. vyd. Praha: Linde, 440 s. Praktická právnická příručka. ISBN 978-807-2018-628.
- [14] RICHTER, Tomáš, 2008. *Insolvenční právo*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 471 s. ISBN 978-807-3573-294.
- [15] Výkladové stanovisko č. 2 ze dne 3. 6. 2008 expertní pracovní skupiny pro insolvenční právo ustanovené při ministerstvu spravedlnosti. Portál ministerstva spravedlnosti www.justice.cz: Insolvenční zákon [online], 2014 [cit. 2014-03-09]. Dostupné z: <http://insolvencni-zakon.justice.cz/expertniskupina-s22/vykladovastanoviska-expertni-skupiny/vykladove-standovisko-2.html>.
- [16] Výzkum insolvence. *Výzkum insolvence* [online]. 2013 [cit. 2014-04-22]. Dostupné z: <http://www.vyzkuminsolvence.cz/>
- [17] WINTEROVÁ, Alena a kol., 2008. *Civilní právo procesní. 5. aktualizované vyd., doplněné o předpisy evropského práva*. Praha: Nakladatelství Linde Praha, a. s. 751 s. ISBN 978-80-7201-726-3.
- [18] ŽIŽLAVSKÝ, Michal. Odpovědnost manažerů za opožděné podání insolvenčního návrhu po 1. lednu 2012. [online]. 2011 [cit. 2014-03-18]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/odpovednost-manazeru-za-opozdene-podani-insolvencniho-navrhu-po-1-lednu-2012-78975.html>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

- IZ Zák. č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů (insolvenční zákon)
- OSŘ Zák. č. 99/1963, Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
- TZ Zák. č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 Poměr jednotlivých způsobů řešení úpadku v letech 2008-2013.....	19
Graf 2 – Poměr věřitelských a dlužnických insolvenčních návrhů v období 2008-2013.....	29
Graf 3 Vývoj výše pohledávek sledované společnosti v letech 2008 - 2012	57
Graf 4 Vzájemný poměr pohledávek ve splatnosti a po splatnosti v období 2008 - 2012.....	57
Graf 5 Vývoj podílu přihlášených pohledávek na celkových pohledávkách v obd. 2008-2012	64

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Počet insolvenčních návrhů v období 2008-2013	28
Tabulka 2 Přehled ukončených insolvenčních řízení	49
Tabulka 3 Přehled probíhajících insolvenčních řízení	50
Tabulka 4 Přehled stavu a struktury pohledávek v období 2008-2012	56
Tabulka 5 Poměr pohledávek uplatňovaných v insolvenčním řízení v roce 2008	58
Tabulka 6 Poměr pohledávek uplatňovaných v insolvenčním řízení v roce 2009	60
Tabulka 7 Poměr pohledávek uplatňovaných v insolvenčním řízení v roce 2010	60
Tabulka 8 Poměr pohledávek uplatňovaných v insolvenčním řízení v roce 2011	61
Tabulka 9 Poměr pohledávek uplatňovaných v insolvenčním řízení v roce 2012	62
Tabulka 10 Poměr pohledávek uplatňovaných v insolvenčním řízení v roce 2013	63

SEZNAM PŘÍLOH

PI Příhláška pohledávky

PII Ukázka výzvy soudu zahraničním věřitelům

PŘÍLOHA P I: PŘIHLÁŠKA POHLEDÁVKY

PŘIHLÁŠKA POHLEDÁVKY											
Soud	Krajský soud v Plzni	Spis. značka	K SPL	12	INS	25407	/	2013			
Dlužník											
☐ 01 Fyzická osoba ☒ 02 Právní osoba Právní řád založení ^I											
Právní osoba	Název/obch.firma:	ABC s. r. o.									
	IČ:	1	2	3	4	5	6	7	8	Jiné registr. č.:	
Sídlo	Ulice:	Polní									
	Č.p./č.e.:	123	Č.o.:								
	Obec:	Otrokovice									
	PSČ:	763 12	Část obce:								
	Stát:	Česká republika									
Věřitel											
☐ 03 Fyzická osoba ☒ 04 Právní osoba Právní řád založení ^I											
Právní osoba	Název/obch.firma:	sledovaná společnost s. r. o.									
	IČ:	2	9	5	7	9	2	8	6	Jiné registr. č.:	
Sídlo	Ulice:	Dlouhá									
	Č.p./č.e.:	321	Č.o.:								
	Obec:	Zlín									
	PSČ:	76001	Část obce:								
	Stát:	Česká republika									
	Číslo účtu:										
	05 Korespondenční adresa ^{IV} ☐										
Elektronická adresa:					Akreditovaný poskytovatel certifikačních služeb:						

^I vyplní se pouze u zahraničních osob
^{II} datum narození se vyplní, pokud nebylo přiděleno rodné číslo
^{III} vyplňte pouze tehdy jedná-li se o fyzickou osobu podnikatele
^{IV} vyplňte pokud se liší od sídla či trvalého bydliště

Příhláška pohledávky**Pohledávka č. 1**

Typ pohledávky:	nezajištěná - jednotlivě	
Výše jistiny (Kč):	541 817,36	
06 Důvod vzniku:	Rámcová smlouva kupní ze dne 15. 3. 2012.	
07 Další okolnosti:	dodávky zboží na základě jednotlivých objednávek dlužníka v souladu s Rámcovou smlouvou kupní, vyfakturované daňovými doklady - fakturami č. 12345678, 2354863	
08 Vykonatelnost:	☒	
pro částku:	541 817,36	dle: Rozsudku pro uznání Obvodního soudu pro Prahu 5 č. j. 34 C 52/2012-37 ze dne 26. 9. 2012, právní moc 3.11.2012
09 Příslušenství:	☒	
Druh:	soudní poplatek	
Výše (Kč):	27 090,00	
Způsob výpočtu:	5% z hodnoty sporu	
Celková výše pohledávky:	568 907,36	

10 Vlastnosti pohledávky:

Podřízená:	☒ ne	☐ ano
Peněžítá:	☐ ne	☒ ano
Podmíněná:	☒ ne	☐ ano
Splatná:	☐ ne	☒ ano
Splatná od:	25.6.2012	V částce (Kč):
		541 817,36
Pohledávka:	☒ v Kč	☐ v cizí měně

11 Další okolnosti:

47 Celková výše přihlášených pohledávek (Kč):	568 907,36
48 Celková výše nezajištěných pohledávek (Kč):	568 907,36
49 Celková výše zajištěných pohledávek (Kč):	0,00
50 Počet pohledávek:	1
51 Počet vložených stran:	1

Věřitel prohlašuje, že údaje v přihlášce jsou pravdivé.**52 Seznam příloh:**

- Povinné přílohy:
1. Je-li věřitel právnická osoba - výpis z obchodního rejstříku nebo obdobného registru.
 2. Kopie smluv, soudních nebo jiných rozhodnutí a dalších listin dokládajících údaje uvedené v přihlášce pohledávky.

3. Je-li věřitel zastoupen na základě plné moci – plná moc.

Vložit elektronickou přílohu

Zde uveďte veškeré přílohy, které jsou k přihlášce přikládány v listinné podobě:

1	Rámcová smlouva kupní ze dne 15. 3. 2012
2	faktura č. 12345678,
3	faktura č. 2354863
4	Výpis z OR věřitele
5	rozsudek pro uznání 34 C 52/2012-37

Podpisem stvrzuje:

53 V

Zlíně

Dne

28.11.2013

Věřitel

Zástupce

54 Fyzická osoba

Příjmení:

Jan

Jméno:

Novák

Titul za jm.:

Titul před jm.:

Obec:

Zlín

PSČ:

76001

Ulice:

Školní

Č.p.:

1155

Stát:

Česká republika

Způsob doručení přihlášky pohledávky na soud:

Listinná podoba

Datová schránka/e-mail

ePodatelna MSp

Podpis

PŘÍLOHA P II: UKÁZKA VÝZVY SOUDU ZAHRANIČNÍM VĚŘITELŮM

*Městský soud v Praze, pracoviště Slezská
Slezská 9, 120 00 Praha 2
tel.: 224 171 111*

Č.j.: MSPH ■ INS ■/2011-A-14

Oznámení o prohlášení konkursu – dlužník: ■■■■■■
spol. s r.o.

Městský soud v Praze Vás v souladu se zákonem č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) a nařízením Rady (ES) č. 1346/2000 o úpadkovém řízení, vyzumívá o vydání rozhodnutí o úpadku a prohlášení konkursu na majetek dlužníka ■■■■■■ spol. s r.o., se sídlem ■■■■■■ CZ - 120 00 Praha 2, Česká republika. Konkurs na majetek dlužníka byl prohlášen dne 27.1.2011.

Pokud máte v České republice svého právního zástupce, sdělte tuto skutečnost soudu.

Přílohou tohoto vyzumění jsou: usnesení o úpadku a prohlášení konkursu, výzva a formulář k přihlášení pohledávky.

Své pohledávky můžete přihlásit do 30 dnů ode dne doručení této výzvy. K zachování lhůty postačí, je-li přihláška posledního dne lhůty odevzdána orgánu, který má povinnost písemnost doručit.

Potřebné údaje a informace k danému řízení, včetně rozhodnutí o prohlášení konkursu, jsou zveřejněny v elektronickém insolvenčním rejstříku, který Vám umožní sledování průběhu insolvenčního řízení: <http://isir.justice.cz>, pod sp. zn.: MSPH ■ INS ■/2011.

V Praze dne 28. ledna 2011

Mgr. Daniela Ratajová, v.r.
asistentka soudce

Za správnost vyhotovení: Smetánková

The Metropolitan Court in Prague notifies you, in accordance with the Insolvency Act No. 182/2006 Coll. and the Council Regulation (EC) No. 1346/2000 on insolvency proceedings that an adjudication of bankruptcy and the bankruptcy order was issued on the 27th January 2011, in the case of the debtor: ■■■■■■ spol. s r.o., ■■■■■■ CZ - 120 00 Praha 2, Czech Republic.

Should you have appointed an attorney-at-law, please inform the Court.

The bankruptcy order, invitation to lodge a claim and a form of lodgement of claim are attached to this notice.

You are allowed to lodge your claim within a time limit of 30 days from the delivery of this notice.

All the documents, including the adjudication and the order, have been published in the electronic Insolvency Register which allows you to follow the course of insolvency proceedings on the web site: <http://isir.justice.cz>, file ref. mark: MSPH ■ INS ■/2011.

In Prague, 28th January 2011

Mgr. Daniela Ratajová, v.r.
Assistant of Judge

Za správnost vyhotovení: Smetánková

« Výzva k přihlášení pohledávky. Závazné lhůty. »
«Convocatoria para la presentación de créditos. Plazos aplicables».
"Opfordring til anmeldelse af fordringer. Vær opmærksom på fristerne."
„Aufforderung zur Anmeldung einer Forderung. Etwaige Fristen beachten!“
«Προσκληση για αναγγελία απαιτήσεως. Προσοχή στις προθεσμίες»
"Invitation to lodge a claim. Time limits to be observed"
«Invitation à produire une créance. Délais à respecter»
«Invito all'insinuazione di un credito. Termine da osservare»
„Oproep tot indiening van schuldvorderingen. In acht te nemen termijnen”
«Aviso de reclamação de créditos. Prazos legais a observar»
"Kehotus saatavan ilmoittamiseen. Noudatettavat määräajat"
"Anmodan att anmäla fordran. Tidsfrister att iaktta"

1. Údaje o dlužníkovi

██████████ spol. s r.o.
██████████ CZ - 120 00 Praha 2

2. Údaje týkající se přihlašování pohledávek

- **Lhůty k dodržení:** 30 dnů ode dne doručení této výzvy k přihlášení pohledávky. K zachování lhůty postačí, je-li přihláška posledního dne lhůty odevzdána orgánu, který má povinnost písemnost doručit;
- **Sankce stanovené za nedodržení těchto lhůt:** k pohledávce se nepřihlíží a takto uplatněná pohledávka se v insolvenčním řízení neuspokojuje
- **Osoba nebo orgán oprávněný k přijmutí přihlášky pohledávek:** Městský soud v Praze, Slezská 9, PSČ 120 00, Praha 2, Česká republika

Jiné požadavky:

3. Věřitelé musí sepsat (uvést) a odůvodnit své pohledávky

V Praze dne 28.1.2011

Mgr. Daniela Ratajová, v.r.
asistentka soudce

Za správnost vyhotovení: Smetánková

« Přihlášení pohledávky »
 « Presentación de crédito »
 "Anmeldelse af fordring"
 „Anmeldung einer Forderung“
 « Αναγγελία απαιτήσεως »
 'Lodgement of claim'
 « Production de créance »
 « Insinuazione di credito »
 „Indiening van een schuldvordering”
 « Reclamação de crédito »
 "Saatavaa koskeva ilmoitus"
 "Anmälan av fordran"

1. Osobní údaje

2. Údaje o pohledávce

- Druh:
- Datum:
- Výše:Kč/ CZK/

Prosíme o dodání kopií příslušných dokladů

3. K této pohledávce uplatňujete:

- Přednostní právo
- Zástavní právo
- Výhradu vlastnictví

Prosíme o označení odpovídající možnosti a o popsání statků, kterými je pohledávka zajištěna (na nichž zajištění vázne):

.....

Vyhotoveno v, dne

Podpis